

aliis quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis aut decretis, per eundem vel quoslibet alios praedecessores nostros, etiam vivae vocis oraculo aut alias quomodolibet editis, ac etiam aliorum Ordinum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indulgentiis et litteris apostolicis, quibuscumque huiusmodi Ordinibus, universitatibus, locis aut personis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem praedictam, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, et cum quibusvis irritatoriis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, mentis attestativis ac derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam pluries, concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si in eis caveatur expresse quod illis nullatenus aut non nisi sub certis modo et forma in illis expressis derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem Sede sit indultum quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 28. Praesentis autem constitutionis et gratiae communicationem omnibus aliis qui sua privilegia cum ipsa Societate co-

piose participant participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.

§ 29. Ceterum volumus ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu secretarii dictae Societatis vel notarii publici subscriptis, et sigillo praepositi generalis eiusdem Societatis vel alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem omnino fides habeatur in iudicio et extra illud, quae litteris ipsis originalibus haberetur, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDXCI, quarto kalendas iulii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 28 iunii 1591, pont. an. I.

XXVII.

Quod nec fratres Reformati fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, neque alii religiosi, capucium et habitum Capuccinorum vel alium ei consimilem deferre possint.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Beati Francisci confessoris sodalitas, ab uno fundatore instituta, et ad eundem Dei finem ordinata, utriusque Seraphicae Religionis nomine nuncupata, in plures sodalitates et membra, apostolica permissione, dividitur, et quasi circumamicta varietate, prout pietas diversimode suadet, corde uno et anima una Deum colit, et instar agri dominici varios atque uberes fructus quotidie profert, et di-

1 Capuccinorum institutionem, et alia eos concernentia, vide in Constit. xxiv, Clementis VII, Religionis, tom. VI, pag. 413. Et ibi etiam de toto Ordine Fratrum Minorum remissive dixi. — Hanc Constitutionem mendis typographicis expurgavimus, opitulante Cberubini editione (n. T.).

Transumptis fides datur.

Franciscanae Religionis commendatio.

stinctiores et abundantiores, ut confidimus, in dies proferre non cessat.

§ 1. Sane, cum ad aures nostras pervenerit alias felicitis recordationis Pauli Papam III, praedecessorem nostrum, inter alia per suas in forma brevis litteras, quibusvis personis, cuiuscumque conditionis existerent, sub excommunicationis latae sententiae poena eo ipso incurrenda, ne habitum per fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum gestari solitum, nisi in eadem congregatione essent, et sub moderni et pro tempore existentis generalis eiusdem Ordinis obedientia, et cura permanerent, gestare quoquomodo praesumerent, districtius inhibuisse.

§ 2. Et pie memoriae Pium Papam IV etiam praedecessorem nostrum, litteras eiusdem Pauli praedecessoris confirmando, insuper non solum ne habitum praedictum, iuxta litterarum ipsius Pauli praedecessoris huiusmodi tenorem, verum etiam nec ita consimilem, quod propter eum possent credi fratres congregationis Capuccinorum, gestare deberent, sub eadem excommunicationis poena, eo ipso incurrenda, prohibuisse.

§ 3. Et similiter felicitis recordationis Gregorium Papam XIII, etiam praedecessorem nostrum litteras praedecessorum huiusmodi et in eis contenta quaecumque pro expressis habendo et innovando, motu proprio et ex certa eius scientia, eosdem fratres, qui Tertiarii ex Ordine Conventualium dicuntur, non solum capucium rotundum, sed etiam habitum coloris berettini seu subcinericii, ad instar fratrum eorundem conventualium, deferre deberent, ita ut a fratribus Capuccinis facile discernentur, sub eisdem Pauli III et Pii IV poenis, post sex menses ipso facto incurrendis, statuisset et ordinasse.

§ 4. Verum, quia iidem fratres, qui

Reformati Conventualium dicuntur, ita consimiles eisdem fratribus Capuccinis incedere praesumunt, ut passim a populo pro Capuccinis habeantur, ac illis tamquam Capuccinis eleemosynae et oblationes conferantur, non sine gravi plebis offensione et scandalo, dum reputantur Capuccini esse; idcirco, rationabile existimantes ut qui ex instituto regulae atque in vitae regularis observantia uniformes non sunt, etiam habitus distinctione dignoscantur, utque praedecessorum huiusmodi litterarum contemptus et contumacia, severioris disciplinae censuram inveniant, ad evitandas etiam confusiones et contentiones quae exinde oriri possent, hac nostra perpetuo valitura constitutione, singulas praedecessorum huiusmodi litteras et in eis contenta quaecumque pro expressis habentes et harum serie approbantes et confirmantes atque etiam innovantes; motu etiam simili et ex certa scientia nostra statuimus et ordinamus quod ex nunc de caetero, perpetuis futuris temporibus, huiusmodi fratres Reformati non solum in Urbe, sed etiam ubique locorum per universum orbem existentes, ut vere et realiter a Capuccinis distinguantur et dignoscantur, praeter capucium penitus rotundum et colorem berettinum vel subcinericium, ut praemissum est, etiam mantellum longius ad conventualium longitudinem deferre, et mozzettam latam et longam non sub mantello sed supra gestare teneantur.

§ 5. Insuper strictiori Capuccinorum praedictorum vitae consulentes, ne ab eisdem Reformatis ipsi Capuccini admitti vel recipi possint, sub eadem excommunicationis sententia, ipso facto tam ab ipsis Capuccinis receptis quam Reformatis recipientibus incurrenda, interdicimus et prohibemus. Et nihilominus actum receptionis et transitus tamquam indebite factum ex nunc prout ex tunc irritum et

Hic modo Pontifex fratribus Conventualibus Reformatis dictam prohibitionem innovat, et illorum habitum designat.

Receptionem Capuccinorum eisdem Reformatis interdicat.

Paulus III habitum Capuccinorum caeteris aliis vetavit.

Pius IV similem habitum pariter prohibuit die II aprilis MDLX.

Gregorius XIII similem habitum fratribus Tertii Ordinis prohibuit die XXIX octobris MDLXXVI.

penitus nullum esse decernimus et declaramus.

Habitu Capuc-
cinorum cete-
ris omnibus ite-
rato prohibet.

§ 6. Et quoniam similiter accepimus nonnullos alios, qui sub E. emitarum vocabulo nominantur, vagos aut profugos ac acephalos, sub nullius obedientia degentes, nec episcoporum iurisdictioni se subiicientes, sine aliqua licentia vel loci assignatione, non sine gravi fidelium scandalo, huc illucque vagari, eorundem fratrum Capuccinorum habitum vel adeo consimilem gestantes, ut facile pro Capuccinis reputentur; motu pari, eosdem Eremitas sine litteris dimissoriis alicuius superioris Ordinis approbati, de cuius gremio sint, vel episcopi loci illius, ubi degunt, vagari aut ex propriis locis discedere non posse, et imprimis ab habitu Capuccinorum eisdem saltem vel aliis notioribus differentiis distingui et dignosci debere omnino praecipimus et iubemus.

Inobedientes
coerceri man-
dat.

§ 7. Mandantes propterea universis et singulis fratribus Reformatis praedictis eorumque superioribus, ac ipsis Eremitis acephalis et sine obedientia itinerantibus, praeter poenas per praedecessores praedictos infligtas, in virtute sanctae obedientiae ac sub indignationis nostrae aliisque gravioribus poenis arbitrio nostro imponendis, ut praemissa omnia et singula, omni excusatione et tergiversatione postposita, infra sex mensium spatium, a data praesentium computandum, statim adimpleant et exequantur. Quod si facere distulerint vel neglexerint, eos per almae Urbis vicarium nostrum hic in Urbe eiusque districtu, ac per locorum Ordinarios, ubi fratres praedicti reperiantur, per carcerationem aliaque opportuna iuris et facti remedia, prout contumacia cuiusque exegerit, cogi et compelli posse ac debere volumus et iubemus. Et nihilominus irritum et inane decernimus quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate,

scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 8. Non obstantibus, quatenus opus sit, regula nostra de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et utrarumque regularum sive Ordinum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, regulis et institutis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, fratribus et Eremitis praedictis eorumque superioribus et personis, in genere vel in specie, quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Quibuscumque
non obstantibus

§ 9. Volumus autem quod praesentium transumptis, etc.

Fides trans-
umptorum.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die vi iulii MDXCI, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 6 iulii 1591, pont. an. i.

XXVIII.

Confirmatio privilegiorum Ordinis fratrum Cruciferorum, et communicatio gratiarum Ordinibus religiosorum Mendicantium concessurum et concedendarum.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex religiosis Altissimo famulantibus concessa privilegia, nedum confirmare, sed et alia congregationum regularium personis concessa, ad eos quandoque extendere consuevit, prout eorundem religiosorum vota exposcunt,

Eorundem

1 De hoc Ordine, vide Constit. x Urbani III, *Cum Antecessor*, tom. III, pag. 46.

et ipse conspicit in Domino salubriter expedire.

Petitio Con-
gregationis.

§ 1. Sane dilecti filii magister generalis et fratres congregationis Cruciferorum nobis nuper exponi fecerunt quod cum eidem congregationi (quae per beatum Cletum instituta, et per felicis recordationis Alexandrum III, Romanos Pontifices praedecessores nostros, reformata fuit, et in qua ad praesens quamplures sacrae theologiae magistri et verbi Dei concionatores reperiuntur) diversa privilegia, gratias et indulta concessa, et per eosdem ac alios Romanos Pontifices, etiam praedecessores nostros, confirmata et innovata fuerint, prout in diversis litteris desuper confectis plenius continetur; cupiant magister generalis et fratres praedicti privilegia, gratias et indulta huiusmodi, pro illorum subsistentia firmiter, per nos confirmari et approbari; necnon alia, tam Mendicantium quam non Mendicantium Ordinibus et congregationibus, ac eorum monasteriis, domibus et locis ac personis, per quoscumque Romanos Pontifices, et praesertim pie memoriae Pium quintum, praedecessores nostros, quomodolibet concessa privilegia, facultates et gratias, ad dictam Cruciferorum congregationem illiusque fratres et personas extendi, illaque eis communicari. Quare pro parte magistri generalis et fratrum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum quatenus eorum desiderio annuere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Pontificis con-
firmatio indul-
gentiarum Or-
dinis, quatenus
sunt in usu et
Concilio Triden-
tino non con-
trariantur.

§ 2. Nos igitur, congregationem Cruciferorum praedictam eiusque fratres et personas quascumque, ob eorum regularem disciplinam, specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, ac singulorum privilegiorum et gratiarum ac litterarum desuper confectarum huiusmodi tenores praesentibus pro sufficienter expressis ha-

bentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula privilegia, praerogativas, concessionem, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias caeterasque gratias spirituales et temporales, dictae congregationi Cruciferorum omnibusque et singulis illius, tam virorum quam mulierum, monasteriis, hospitalibus, domibus et conventibus, necnon illorum prioribus, superioribus, officialibus et personis, tam in genere quam in specie ac alias quomodolibet et quandocumque, tam per praedictos quam alios quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessa, necnon desuper confectas litteras et scripturas quascumque, quatenus in usu sint, et decretis Concilii Tridentini non adversentur, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos iuris et facti defectus, siqui forsan intervenerunt in eisdem, supplemus; et nihilominus, pro potiori cautela, illa omnia dictae Cruciferorum congregationi singulisque illius monasteriis, hospitalibus, domibus, conventibus, prioribus et superioribus et personis, eisdem auctoritate et tenore, de novo concedimus.

§ 3. Et insuper omnia et singula privilegia, praerogativas, concessionem, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, caeterasque gratias spirituales et temporales, ac tam coniunctim quam divisim et alias quomodolibet quibusvis Mendicantium et non Mendicantium Ordinum congregationibus, ac tam virorum quam mulierum monasteriis, domibus et regularibus locis in quibuscumque mundi partibus consistentibus, illorumque superioribus, fratribus, monachis et personis per dictum Pium

Communi-
catio privilegio-
rum quibusvis
Ordinibus Men-
dicantium et
non Mendican-
tium concessio-
rum, et conceden-
dorum.

quintum et alios quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem eandem, etiam per viam communicationis vel extensionis aut alias concessa, decretis eiusdem Concilii minime contraria, ac quibus singulae congregationes praedictae earumque monasteria, domus et loca ac superiores, fratres, monachi et personae huiusmodi, de iure, usu, consuetudine vel privilegio aut concessione apostolica vel alia quacumque auctoritate aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, ad praedictam Cruciferorum congregationem (ita ut illa eiusque tam virorum quam mulierum monasteria, hospitalia, conventus seu regulares, domus, illorumque priores, superiores, officiales, fratres, ministri et aliae personae, nunc et pro tempore existentes, praemissis omnibus et singulis, aequae ac pariformiter et sine ulla prorsus differentia uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint; ac si illa dictae Cruciferorum congregationi illiusque monasteriis, hospitalibus, conventibus et domibus regularibus, ac superioribus, officialibus, fratribus, ministris et aliis personis praedictis, specialiter et expresse ac principaliter, non autem ad instar, concessa, ac praesentibus de verbo ad verbum inserta fussent) auctoritate et tenore praedictis, perpetuo extendimus; illaque omnia et singula dictae Cruciferorum congregationi illiusque monasteriis, hospitalibus, conventibus ac regularibus domibus, necnon prioribus, superioribus, officialibus, fratribus, ministris et personis praedictis quibuscumque communicamus.

Clausula sub
lata, etc.

§ 4. Decernentes sic et non aliter per quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum

cuiilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Quocirca dilecto filio moderno et pro tempore existenti dictae Cruciferorum congregationis protectori per praesentes committimus et mandamus quatenus per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, solemniter publicando, ac dictae Cruciferorum congregationis fratribus in praemissis efficacis defensionis praesidio assistendo, faciat, auctoritate nostra, praesentes et in eis contenta huiusmodi firmiter observari, ac singulos, quos ipsae litterae concernunt, illis pacifice frui et gaudere. Non permittentibus eos vel eorum aliquem desuper contra praesentium tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebite molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes per sententias ac censuras ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia, quacumque appellatione posposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus quibusvis apostolicis, ac in provincialibus, synodalibus et generalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, necnon Mendicantium et non Mendicantium Ordinum, congregationum, monasteriorum et regularium domorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis eorumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis,

Executorum
deputatio.

Clausula con-
trictorum deroga-
torum.

aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, et insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumpto-
rum fides.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, mano alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo dictae Cruciferorum congregationis vel illius protectoris obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die XII Iulii MDCXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12 Iulii 1591, pontif. an. I.

XXIX.

Confirmatio et declaratio iurisdictionis et privilegiorum Rotae civitatis Maceratensis, Status Ecclesiastici.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Romanum decet Pontificem, aequi bonique supremum assertorem, ad ea quae per eius praedecessores in subsidium¹ et quibusvis locis, ac praesertim in provinciis suae et Apostolicae Sedis ditioni immediate subiectis, degentium, nec non fa-

¹ Hanc Rotam instituit Sixtus V ut supra in eius Const. CXLV, *Romanus*, pag. 81.

² CHERUB. addit: *et utilitatem pauperum in quibusvis, etc.* R. T.

ciliorem iurium suorum consequutionem, provide instituta fuerunt, sollicitè intendere, ac ut firma et illibata persistent, efficaciusque observentur, suae confirmationis praesidio propensius roborare. Si vero aliqua in alieni iuris praesudicium tendere, aut discordiam ac litium et dissensionum dispendia afferre posse reperiuntur, ita declarationis suae adminiculo elucidare ac moderari, ut unicuique quod suum est remaneat, nec debita iustitiae administratio impediatur, ac alias desuper disponere, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque felicis recordationis Sixtus Papa V, praedecessor noster, per suas sub plumbo expeditas litteras, in subsidium et utilitatem pauperum provinciae nostrae Marchiae, ac ex certis aliis rationabilibus causis, in civitate Maceratensi, quae alias satis celebris et insignis, ac fere in medio dictae provinciae, ac in territorio facundo et ameno sita, solitaque sedes legatorum existit, unum tribunal audientiae causarum Rotam nuncupandum, quinque iudicum iuris utriusque doctorum, qui omnes et singulas totius provinciae praedictae, ac civitatum, terrarum, oppidorum, castrorum et aliorum locorum sub eadem provincia comprehensorum, necnon incolarum in illis habitantium, causas, lites et controversias civiles, tam prophanas quam ecclesiasticas, merasque et mixtas, necnon etiam criminales, in quibus appellationi locus foret, tam in prima, in dioecesi ac iurisdictione Maceratensi, quam in secunda et ulterioribus instantiis in causis appellationis totius provinciae huiusmodi cognoscere, decidere fineque debito terminare ac iudicare possent et deberent, motu proprio, perpetuo erexerit et instituerit.

§ 2. Ac inter alia disposuerit quod auditores Rotae huiusmodi in causis appellationum et gravaminum a sententiis et

Sixtus V in-
stituit Rotam in
civitate Mace-
ratensi.

Ad quam etiam
ab episcopis
provinciae ap-
pellari permittit.

gravamini per episcopos dictae provinciae illatis, procedere ac iurisdictionem habere possent.

§ 3. Cumque vigore seu praetextu istius facultatis, venerabiles fratres episcopi dictae provinciae conquesti fuerint, praedictos auditores, etiam in causis ad forum ecclesiasticum spectantibus morumque correctionem concernentibus, ac in illis in quibus appellationi suspensivae locus non est, processisse.

§ 4. Ac proinde, habito pro parte dictorum episcoporum recursum ad Congregationem venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium super negociis episcoporum deputatorum, litteras eorum nomine, etiam de mandato nostro decretas, obtinuerint, per quas auditoribus mandabatur ne in praedictis et aliis episcoporum eorumdem causis procederent, prout in singulis litteris praedictis plenius continetur.

§ 5. Verum, sicut nobis postea innotuit, et dilecti filii homines provinciae Marchiae, necnon communitas civitatis Maceratensis praedictarum, per dilectos filios Phoebum Rotundum, provinciae, et Antonium Franciscum Pellicanum, Nicolaum Hercolanum, et Voluminium Piculum, civitatis Maceratensis huiusmodi oratores, ad gratulandum nobis ac praestandam debitam obedientiam destinatos, quos libenter audivimus, nobis exponi fecerunt, litteras dictae Congregationis ipsis et praedicto tribunali ac privilegiis et facultatibus illius iudicibus concessis grave damnum et praeiudicium inferre.

§ 6. Idecirco nos, quibus in primis semper cordi fuit iustitiam unicuique aequa lance administrare, ac episcoporum decori simul et pauperum subditorum nostrorum commodis et utilitati consulere, lites et differentias, quae occasione litterarum praedictae Congregationis exoriri possent, praecidere easque moderari et

elucidare, ac alias in praemissis omnibus de opportuno remedio salubriter et mature providere volentes, ac litterarum earumdem tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, motu proprio, non ad hominum aut communitatis vel oratorum praedictorum seu alicuius ipsorum aut cuiusvis seu quorumvis aliorum pro eis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera voluntate et matura deliberatione ac ex certa scientia nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, auctoritate apostolica, tenore praesentium, decernimus et declaramus modernos et pro tempore existentes auditores Rotae ac tribunalis totius provinciae Marchiae huiusmodi, etiam vigore dictarum litterarum Sixti praedecessoris nostri, causas appellationum seu recursus et querelas, quae ab Ordinariis locorum dictae provinciae, circa ea quae pertinent ad visitationem aut morum correctionem, interponuntur, cognoscere, ac etiam in iis casibus, in quibus ab eorumdem Ordinariis decretis seu interlocutoriis sententiis aut ordinationibus, ex forma sacrorum canonum et decretorum Concilii Tridentini, necnon etiam constitutionum apostolicarum, appellationes, recursus et querelae, quoad effectum suspensivum prohibentur, procedere non posse nec debere; ac Rotam et illius auditores praedictos in istis casibus nullam prorsus iurisdictionem habere. Inhibitiones quoque in huiusmodi causis per eosdem auditores concessas et concedendas, cum processibus ac omnibus inde sequentibus, nullius roboris vel momenti fore et esse.

§ 7. In reliquis vero omnibus et singulis erectionem ac institutionem praedictae Rotae, necnon privilegia, facultates et indulta quaecumque, eidem Rotae eiusque auditoribus seu iudicibus, necnon notariis, cursoribus ac aliis officialibus et

Episcopi conquesti sunt appellationem dari etiam in concernentem correctionem morum, etc.

Congregatio super negociis Epis. et Reg. Rotae inhibuit.

Civitas Maceratensis ad Papam habuit recursum.

Qui modo Rotae facultatem restringit quoad dictas appellationes.

In rebus praesentibus tenore litterarum.

personis, per litteras ipsius erectionis ac alias quomodolibet concessa; easdemque litteras, necnon omnia et singula capitula, ordinationes, reformationes et statuta, caeteraque in vim litterarum erectionis huiusmodi ac facultatis ad hoc, in illis attributae, etiam circa taxas, mercedes ac salaria eorumdem officialium facta, et in eis contenta quaecumque, apostolica auctoritate praedicta perpetuo approbamus et confirmamus, ac eis plenariae et inviolabilis firmitatis apostolicae robor adicimus, ac praesentis scripti patrocinio communimus, omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in praemissis quomodolibet interverint, supplemus.

§ 8. Decernentes erectionem Rotae huiusmodi, ac privilegia, facultates, indulta et alia praemissa valida et efficacia esse et perpetuo fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, quos concernunt et concernent quomodolibet in futurum, inviolabiliter perpetuo observari, sicque ab omnibus censi; atque ita per praedictos et quoscumque alios iudices, ordinarios vel delegatos, etiam causarum nostri Palatii apostolici auditores eorumque locatenentes, ac eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos et vice-legatos, necnon Camerae Apostolicae praesidentes et clericos aut quosvis alios, sublata eis et ipsorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique locorum iudicari, diffiniri et interpretari debere; irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 9. Quocirca dilecto filio Henrico, tituli Sanctae Prudentianae presbytero, cardinali Caietano nuncupato, camerario nostro moderno et pro tempore existenti,

Rotae et Auditorum privilegiorumque et indultorum praedictorum protectori motu, scientia ac potestatis plenitudine similibus per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipse per se vel alium seu alios, easdem praesentes et in eis contenta quaecumque solemniter publicans, et Rotae ac eius auditoribus necnon officialibus praedictis in praemissis efficaciae defensionis praesidio assistens, ipsas praesentes litteras ac in eis contenta huiusmodi debitae executioni demandet ac demandari, necnon ab illis omnibus, quos illae concernunt, inviolabiliter perpetuo observari faciat, mandet atque procuret. Non permittens auditores, notarios, cursores ac alios officiales Rotae, necnon homines provinciae huiusmodi desuper per quoscumque contra praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes, per sententias et censuras ecclesiasticas ac etiam pecuniarias et alias poenas caeteraque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 10. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Camerae et provinciae, civitatum et locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus ac usibus et naturis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam illis ac quibusvis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu pari ac alias in contrarium quomodolibet facientibus ac concessis, confirmatis et innovatis. Quibus

Clausulas praeservativas apponit.

Clausulas derogatorias subicit.

Executores et protectorem deputat.

omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, expressa et individua mentio habenda foret, eorum omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse harum serie motu simili derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque; seu si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die duodecima iulii, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 12 iulii 1591, pont. an. 1.

XXX.

Confirmatio litterarum Gregorii XIII et Sixti V quibus mercatoribus Graecis Anconae commorantibus conceditur facultas sibi eligendi consulem.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Cum, sicut accepimus, felicitis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, mercatoribus et aliis Graecis christianis ex insula Patmos in civitate nostra, tunc sua, Anconitana commorantibus et eo accedentibus, ut proprium pro sua natione in dicta civitate consulem

1 Ex Regest. in Secret. Brevium. — Sixti V Constitutionem, cui initium *Dudum*, legere est in eius Appendice, Constitut. xviii, pag. 269 praesentis voluminis nostrae Taurinensis editionis.

eligere, creare et deputare valerent, concessit; et deinde pia memoriae Sixtus Papa V, etiam praedecessor noster, indultum et facultatem eligendi consulem huiusmodi, omniaque et singula in eisdem dicti Gregorii praedecessoris litteris contenta, necnon electionem et deputationem dicti consulis per eosdem mercatores et alios Graecos vigore earundem litterarum factas, ac omnia et singula inde sequuta, approbavit et confirmavit, ac eisdem mercatoribus et aliis praedictis eundem consulem confirmandi, revocandi et alium nominandi, quoties illis expedire videbitur, concessit et indulsit, prout in singulis dictorum praedecessorum in forma brevis expeditis litteris plenius continetur.

§ 2. Cum autem mercatores et alii Graeci christiani praedicti cupiant praemissa omnia, pro illorum subsistentia, nostro et Sedis Apostolicae munimine roborari; propterea pro eorum parte nobis fuit humiliter supplicatum ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur:

§ 3. Nos igitur, singularum litterarum praedictarum tenores ac datas ac cuiuscumque alterius iura et praetensiones praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, facultatem, indultum, electionem, confirmationem et omnia alia in praedictis dictorum praedecessorum litteris contenta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, ac illis plenariae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac per eos, ad quos spectat et in futurum spectabit, ad illarum inviolabilem observationem teneri, ipsosque ad id censuris ecclesiasticis aliisque iuris et facti remediis cogi posse.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis

Quod postea Sixtus V confirmavit.

Hoc idem a Gregorio firmatum.

Confirmat Pontifex.

Clausulae pro perpetua firmitate.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Executores deputat.

§ 5. Mandantes nunc et pro tempore dictae civitatis Anconae gubernatori seu eius locumtenenti caeterisque ad quos spectat, ut quoties pro parte dictorum mercatorum vel alicuius eorum fuerint requisiti, praesentes et dictorum praedecessorum litteras ac in eis contenta huiusmodi ab omnibus faciant inviolabiliter observari, non permittentes eos super praemissis per quoscumque quomodolibet molestari.

Contrariorum derogatio.

§ 6. Non obstante quacumque concessione de officio consulatus dictae nationis et insulae Pathmos cuicumque alteri personae, praesertim non ex titulo oneroso, per nos forsitan facta, quam per easdem praesentes revocamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die xiii iulii mdxci, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 13 iulii 1591, pont. an. 1.

XXXI.

Iurisdictio sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis protectoris et iudicis causarum, interesse monasterii monialium Sanctae Marthae de Urbe tangentium.

1 Hoc monasterium seu potius domus erat probationis dudum et refrigerii mulierum vitae culpabilis, ut innuptae moniales fierent vel matrimonio copularentur, nuptae vero propriis viris restituerentur. Sed hoc pium opus ad monasterium Domus Piae nuncupatum olim translatum fuit, ut videre est in Gregorii XIII Constitut. lxxix, *Cupientes*, tom. viii, pag. 202.

Salubrem monasteriorum omnium, praesertim Urbis nostrae, de quibus peculiarem curam habemus, statum desiderantes, non modo quae illis concessa sunt libenter confirmamus et approbamus, verum etiam quae expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta, ita declaramus, ut omnis dubietas de piis christifidelium mentibus evellatur.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Paulus Papa III, quamdam in Urbe domum pro mulieribus, tam coniugatis quam solutis, vitae culpabilis recipiendis ibique retinendis, etiam sub clausura, donec vel moniales fierent vel matrimonio copularentur, si innuptae, vel si nuptae essent, propriis viris restituerentur, deputavit. Ac pro gubernio mulierum et domus huiusmodi confraternitatem de Gratia nuncupatam, cum ecclesia, dormitorio et aliis necessariis ad praedicta, ac facultate quaecumque statuta licita et honesta, ac pro huiusmodi gubernio et administratione necessaria et opportuna condendi, eidem confraternitati concessa, erexit; et successive dicta confraternitas, pro tutiori et faciliiori gubernio et praemissorum executione, in suum et dictarum mulierum et domus protectorem elegit, et dictus praedecessor deputavit bonae memoriae Rodolphum tituli Sanctae Mariae in Transtiberim presbyterum cardinalem de Carpo nuncupatum.

§ 2. Necnon similis memoriae Raynuttius tituli S. Angeli, presbyter cardinalis Ravennatensis nuncupatus, et maior poenitentiarum, comperto quod multae ex dictis mulieribus locum in aliis monasteriis commode non reperiebant, ubi moniales fieri voluissent, habita fideli informatione a confratribus dictae confraternitatis, illorumque supplicationibus inclinatus, auctoritate apostolica et de mandato

Exordium.

Paulus III domum in Urbe deputavit ad recipiendum mulieres vitae culpabilis et desuper confraternitatem instituit.

Et postea erectum ibidem fuit monasterium pro recipiendis quae et praedictis mulieribus moniales esse volebant.

Gregorius XIII huius mercatoribus proprium consulem concessit.

eiusdem praedecessoris, partem dictae domus in monasterium monialium, sub invocatione Sanctae Marthae, per protectorem et confratres praedictos electam, cum ecclesia, claustro, dormitorio et aliis necessariis, pro una abbatissa per eundem Rodolphum cardinalem et pro tempore existentem protectorem ipsius confraternitatis, perpetuo seu ad tempus, prout ipsi protectori videretur, eligenda, ac per caeteras moniales confirmanda, et aliis mulieribus ad dictam domum accessuris et Religionem ingressuris, sub certis modo et forma tunc latius expressis, perpetuo erexit et instituit, et abbatissam eligendi, et monialibus habitum exhibendi ac ad professionem recipiendi, eidem Rodolpho cardinali protectori per eundem praedecessorem plena facultas concessa fuit. Necnon confraternitatem, domum et monasterium S. Marthae huiusmodi eorumque bona sub protectione Romani Pontificis et pro tempore existentis protectoris recepit, ac obedientiae, correctioni et visitationi illius vicarii generalis subiecta fore et esse decrevit et declaravit.

§ 3. Et deinde pia memoriae Iulius Papa etiam III, pro maiori dictarum mulierum quiete, eidem Rodolpho presbytero cardinali et pro tempore existenti protectori, ac vice-protectori monasterii, domus et confraternitatis praedictae omnes et singulas causas, quaestiones et controversias, civiles et criminales ac mixtas, super dotibus, rebus et bonis quibuscumque mulierum, monialium et monasterii huiusmodi, ac illorum occasione, coram quibusvis iudicibus, tam ecclesiasticis quam saecularibus, dictae Urbis quomodolibet motas et movendas, tam active quam passive, cum omnibus et singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, praevia opportuna avocatione, per se vel alium ab eo et pro tempore existente protectore

deputandum, summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, decidendi et fine debito terminandi, ac quicquid decrevisset debita executioni mandandi ac demandari faciendi; ac indemnitati partium consulendi, in causis ipsis ac omnibus negociis, domum ac moniales et confraternitatem huiusmodi pro tempore concurrentibus, etiam nullo penitus iuris ordine seu Camerae Apostolicae stylo vel consuetudine servatis, sed sola facti veritate inspecta, de bono et aequo, quandocumque ei visum foret, de facto, manu regia, velo levato et alias pro eius arbitrio procedendi et iudicandi; necnon excommunicationes et alias censuras et poenas desuper promulgandi et relaxandi, et ab eis absolvendi, et brachium saeculare invocandi; et contra quascumque personas, quacumque auctoritate et dignitate fungentes, et moniales, et mulieres ipsas contra voluntatem dicti Rodulphi cardinalis et pro tempore existentis protectoris seu vice-protectoris alibi quam coram eo seu eius deputato, quomodolibet molestari; et denique omnia et singula in praemissis et circa ea quomodolibet necessaria et opportuna, etiam unica sententia, ita quod ab ea, et aliis praemissis nullo unquam tempore appellare liceret, etiam per viam mandati executivi, faciendi, gerendi et exequendi in omnibus et per omnia, ac si tres sententiae conformes desuper latae essent, sublata quacumque appellandi et de nullitate dicendi facultate, plenam liberam et omnimodam facultatem concessit; dictasque causas, ut praefertur, audiendi, cognoscendi et decidendi eidem Rodolpho cardinali et pro tempore existenti protectori et vice-protectori seu ab eis deputando in omnibus et per omnia commisit. Decernens pro-

1 Legi forsitan debet *procedendi* (R. T.).

Facultatem quoque summarie et simpliciter procedendi.

Appellatione remota.

cessus et sententias sic ferendas nullatenus impugnari seu revocari, nisi motu proprio, et ipso protectore semper vocato et audito, ac eo consentiente, impediri non posse. Et sic per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri; ac irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decrevit.

§ 4. Demum recolendae memoriae Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, cum accepisset quod huiusmodi mulieres corruptae, quae in moniales recipi solitae erant, admitti desierant, et earum loco virgines recipi consueverunt, quae tamen aliquando remissius ibi moniales fiebant, et subinde institutum hoc virgines recipi minuebatur, ne promiscue cum corruptis reciperentur, devotioni ac maiori augmento dicti monasterii consulens, accedentibus maxime supplicationibus abbatissae dicti monasterii ac illud gubernantium, statuit et decrevit quod ex tunc de caetero perpetuis futuris temporibus, aliae quam virgines et mulieres honestae vitae et famae in moniales dicti monasterii a quoquam, quavis auctoritate fungente et quocumque, etiam cardinalatus honore fulgente, admitti vel recipi non valerent, cum irritantis appositione decreti, prout in singulis dictorum Pauli III, Iulii etiam III ac Gregorii XIII, praedecessorum, et Raynutii cardinalis litteris desuper confectis plenius continetur.

§ 5. Cum autem, sicut nuper accepimus, quantum monasterium huiusmodi a primaevo illius statu in bonitate et observantia creverit, ad honorem omnipotentis Dei et dictae Urbis utilitatem, non sine vigilantibus cura pro tempore existentis protectoris et congregationis praedictae, et quomodo in dies magis

magisque hoc opus crescat, etiamsi a Rodolpho cardinali et aliis pro tempore existentibus protectoribus usitatum sciamus, in universum per se, et dictam congregationem huiusmodi et monasterium in spiritualibus et temporalibus regi et gubernari, statuta ad id necessaria et opportuna concedendi¹ mulieres ad monachandum et virgines ad educandum recipiendi, moniales praedictas examinandi, illisque habitum exhibendi; ad professionem recipiendi, licentiasque ingrediendi dictum monasterium eisdem virginibus et quibus opus esset concedendi, per se vel alium ab eo deputatum, confessarios eligendi, et alia faciendi, gerendi et exercendi, quae sibi in praemissis omnibus et singulis facultatibus concessa reperiuntur, vel quae sibi bene visa forent, et quae Ordinarii locorum ex forma iuris et decretorum Concilii Tridentini facere soliti sunt, facultatem habere: tamen nonnulli nimium scrupulosi de praedictorum potestate, de aliquibus ab eis gestis vel gerendis dubitarunt et dubitant, quaerentes causam ex ipsismet facultatibus non admodum explicitis et alias:

§ 6. Nos, omnem in praemissis dubitandi materiam remove cupientes, ac dictarum litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, ac ex certa nostra scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, concessionem ac litteras praedictas apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus.

§ 7. Et quatenus opus sit, illas innovamus, et ad tollendum omne dubium, et alias ad omnem meliorem finem et effectum, decernimus et declaramus integrum et plenarium gubernium dicti monasterii et monialium spectare et pertinere ad protectorem pro tempore ex-

1 CHERUB. *condendi* (R. T.).

Gregorius XIII iussit in dicto monasterio non amplius recipi mulieres corruptas, sed virgines tantum ex causa hie expressa.

Sed dubitatum fuit an protector et congregatio haberent totale regimen dicti monasterii, ob mutationem de qua supra.

Hic ideo Pontifex auctoritatem protectoris et congregationis confirmat.

Innovatque et iterum concedit et ampliat.

Iulius III iurisdictionem cognoscendi causas mulierum monialium et monast. praedictorum concessit.

stentem dicti monasterii; illique seu vice-protectori vel ab eis deputando licuisse et licere mulieres monacandas recipere, receptas probare, probatas examinare, examinatas in moniales admittere vel reicere, admissis habitum exhibere et ad professiones admittere; puellas ad educationem recipere, receptas intromittere et retinere, retentas suis loco et tempore dimittere; ipsisque et aliis personis dictum monasterium ingredi volentibus, pro rebus ac negociis necessariis licentiam concedere; confessarios et alios ministros deputare, et demum omnia et singula circa gubernium et regimen dicti monasterii facere, gerere et exercere, quae in monasterii monialium suarum dioecesis Ordinarii locorum, tam in vim iuris communis quam dicti concilii et approbatae consuetudinis, in dicta Urbe respective facere soliti sunt, consueverunt et possunt, reservata dilecto filio nostro Hieronymo tituli S. Susannae, presbytero cardinali Rusticucio nuncupato, et pro tempore existenti vicario nostro in dicta Urbe et eius districtu generali, dicti monasterii visitatione, et ita de caetero fieri et observari volumus et mandamus. Necnon protectorem et congregationem praedictos ad antiquum eorum statum et observantiam et facultatem, quatenus opus sit, restituimus et plenarie reintegramus, ac restitutos et reintegratos esse statuimus et ordinamus.

Clausulae praeservativae.

§ 8. Necnon praesentes litteras et in eis contenta quaecumque valida et efficacia fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et inviolabiliter observari debere, nec de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis nostrae defectu, quovis quaesito colore, praetextu vel ingenio, notari vel impugnari, nec per nos vel Sedem Apostolicam ullo umquam tempore revocari, aut alias illis derogari posse; et quoties illa revo-

cari aut alias illi derogari contigerit, toties in pristinum statum restitui, et de novo et etiam sub posteriori data per ipsos protectorem et congregationem eligenda concessa et stabilita esse.

§ 9. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; necnon irritum et inane decernimus si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 10. Non obstantibus praemissis et constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et statutis et consuetudinibus dicti monasterii, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis Romanae Curiae tribunalibus, curiis, magistratibus, iudicibus, praesertim dicto vicario et aliis quibusvis personis, sub quibusvis tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis, formulis et decretis, etiam motu simili et consistorialiter concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore mansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die XVIII iulii MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 iulii 1591, pont. an. I.

XXXII.

*Capituli Antverpiensis privilegia infirmat in iis, quae exemptionem a iurisdictione episcopi ordinarii concernunt*¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Clausula sublata, etc.

Derogatio contrariorum.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Inter caetera, quae internis exoptamus affectibus, id unum est ut inter praelatos eorumque subditos charitatem concordia nutriat, et pacem charitatis firmet amaenitas.

Capitulum antiqua privilegia exemptionis a iurisdictione episcopi observanda esse.

§ 1. Alias siquidem, cum dilecti filii decanus et Capitulum ecclesiae Antverpiensis, ratione quorundam privilegiorum in eorum favorem a felicis recordationis Alexandro VI, Leone X, Adriano etiam VI, praedecessoribus nostris, antequam dicta ecclesia, quae tunc collegiata et dioecesis Cameracensis erat, in cathedralem erecta extitisset, emanatorum seu approbatorum, ampliatarum seu innovatorum, non solum exemptionem a iurisdictione, visitatione, correctione et omnimoda superioritate moderni et pro tempore existentis episcopi Antverpiensis, seque immediate Sedi Apostolicae subiectos, verum etiam iurisdictionem in universum clerum Antverpiensem, tam in civilibus, matrimonialibus et criminalibus causis, quam in facultate a casibus episcopo reservatis absolvendi et concedendi litteras dimissoriales, necnon fors pluribus aliis. Et modernus episcopus privilegia huiusmodi, si quae ipsi decanus et Capitulum haberent, ut praefertur, per erectionem praedictae ecclesiae in cathedralem, postmodum a pia memoriae Paulo Papa IV, etiam praedecessore nostro, factam, de medio sublata et abrogata fuisse praetenderent, causaeque et praetentiones et controversiae huiusmodi, de communi partium consensu venerabili fratri nostro episcopo Caiacensi, nostro et dictae Sedis in illis partibus nuntio, componendae, commissae fuissent; et ipse episcopus nuntius, iuribus ambarum partium huiusmodi per eum diligenter visis, acta desuper emanata et gesta ad recolendae memoriae Sixti

Episcopo vero sublata fuisse per erectionem in cathedralem contententibus.

Causa primum commissa est nuntio apostolico.

Papam V, similiter praedecessorem nostrum, et Sedem praedictam transmitti et perferri curasset; idemque Sixtus praedecessor negotium huiusmodi venerabilibus fratribus nostris S. R. E. super interpretatione Concilii Tridentini deputatis cardinalibus, audiendum et cognoscendum et sine debito terminandum commisisset; praedicti cardinales, visis diligenter iuribus praedictis, nec non advocatis et procuratoribus partium hinc inde sufficienter auditis, causaque mature et prout decebat diligenter accurateque discussa, et in utramque partem examinata, censuerunt pristina quondam collegiatae ecclesiae, quae postea, ut praefertur, in cathedralem Antverpiensem erecta est, privilegia Capitulo antedicto contra episcopi Antverpiensis iurisdictionem non amplius suffragari in iis quae concernunt iurisdictionem ipsius episcopi, et praesertim in casibus, in quibus iurisdictione ipsi episcopo a Concilio Tridentino tributa est. Et nihilominus praedicti decanus et Capitulum, praemissis non contenti, ad eundem Sixtum praedecessorem et Sedem praedictam de novo recursum habentes, praedictum negotium de novo ipsis cardinalibus audiendum et examinandum committi obtinuerunt; cardinalesque praedicti in decisis remanentes, secundo pro episcopi Antverpiensis iurisdictione, ita, ut praefertur, consuerunt; ac tandem, ne aliqua decano et Capitulo antedictis ulterius litigandi remaneret occasio, iidem cardinales, tertio negotium praedictum reassumens, unanimi consensu in eandem, ut praefertur, deveniunt sententiam.

§ 2. Cum autem nos, aequitate pensata, iure ducamus providendum ut quae ipsi cardinales magna cum maturitate et studio tribus distinctis vicibus desuper censuerunt, debita exequutione demandentur, totius litis ac differentiarum et prae-

Mox congregationi Concilii.

Quae censuit dicta privilegia non suffragari quoad exemptionem a iurisdictione ordinarii.

Et sic iterum ac tertio fuit definitum.

Gregorius Prae quo imposito partibus silentio.

tensionis huiusmodi statum, nec non causae et causarum merita, ac moderni episcopi et decani ac capituli praedictorum iura, nec non singulorum praedictorum privilegiorum eisdem decano, **Capitulo** et ecclesiae quomodolibet per praedictos Romanos Pontifices praedecessores nostros concessorum veriores, etiam totos, tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, causam et causas seu differentias et praetensiones praedictas universas, super praemissis latius deductas, tam coram praedicto episcopo **Canacensi** et cardinalibus praedictis, quam aliis quibuscumque iudicibus, ordinariis ac delegatis, in Romana Curia et extra eam et ubilibet pendentes, in quibuscumque statu et terminis reperiantur, harum serie ad nos avocantes, litemque et lites huiusmodi penitus extinguentes, perpetuumque super his decano, **Capitulo** et illius singularibus personis et canonicis et aliis colligantibus praedictis silentium imponentes, ac eis super praedictis os claudentes, de consilio eorumdem cardinalium, quibus et nos huiusmodi negotium videndum et nobis referendum commisimus, tenore praesentium, dicimus et declaramus: pristina quondam collegiatae ecclesiae, quae postea, ut praefertur, in cathedrali Antverpiensi erecta est, privilegia **Capitulo** antedicto contra episcopi Antverpiensis iurisdictionem non amplius suffragari in iis quae concernunt iurisdictionem ipsius episcopi, et praesertim in casibus, in quibus iurisdictione ipsi episcopo a Concilio Tridentino tributa est; illaque revocata, cassata, irrita et annullata decernimus.

§ 3. Mandantes eisdem decano et **Capitulo** quatenus dicto episcopo, tamquam patri et pastori animarum suarum, humiliter intendentes ac exhibentes sibi obedientiam et reverentiam debitas, eius salubria monita et mandata suscipiant hu-

militer, et efficaciter adimplere curent; alioquin sententiam, quam rite tulerit in contumaces, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

§ 4. Sicque in praemissis et supradictis omnibus et singulis ab omnibus censeri, ac ita et non aliter per praedictos et quoscumque alios iudices, etiam causarum palatii apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritum quoque quicquid, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 5. Et nihilominus venerabilibus fratribus nostris archiepiscopo Mechliniensi, et Boscoducensi ac Gandavensi episcopis per praesentes praecipimus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte moderni et pro tempore existentis episcopi Antverpiensis praedicti fuerint requisiti, solemniter publicantes, eique efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra a decano et **Capitulo** praedictis et omnibus aliis, quos eadem litterae et in eis contenta quomodolibet concernunt et concernent in futurum, inviolabiliter, perpetuo et firmiter observari, non permit- tentes modernum et pro tempore existentem Antverpiensem episcopum desuper per decanum et **Capitulum** praedictos seu aliquem ex illis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et penas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; nec non legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam

Sicque ubilibet
definiri mandat.

Executores
huiusmodi consti-
tutionis depu-
lat.

Dicta privilegia infirmat in iis quae concernunt exemptionem a iurisdictione **Capituli**.

Praecipit **Capitulum** ut episcopi sui mandata exequantur.

iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contraria
omnia tollit.

§ 6. Non obstantibus litis pendentibus, et Alexandri, Adriani et Leonis praedecessorum nostrorum privilegiis desuper emanatis, quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio et quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, insererentur, praesentibus pro expressis habentes, auctoritate et tenore praedictis, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si decano, **Capitulo** et aliis personis ecclesiae huiusmodi vel quibus aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Filem transumptis addit.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die xx iulii MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 20 iulii 1591, pont. an. I.

XXXIII.

Confraternitas Sanctissimae Resurrectionis in ecclesia S. Iacobi nationis Hispanorum de Urbe erigitur in archiconfraternitatem et caput omnium confraternitatum in regnis et dominiis regis catholici existentium, cum facultate aggregandi et communicandi.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. IX

58

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Praeclara pietatis et misericordiae opera, quae dilecti filii confratres confraternitatis Sanctissimae Resurrectionis in ecclesia Sancti Iacobi nationis Hispanorum de Urbe quotidie exercent, nos inducunt ut eandem confraternitatem, quae aliis eiusdem nationis confraternitatibus praelucet, nomine praelationis decoremus, ac favoribus et gratiis prosequamur opportunis.

§ 1. Itaque, supplicationibus dictorum confratrum hac in parte inclinati, confraternitatem Sanctissimae Resurrectionis praedictam in archiconfraternitatem et caput omnium confraternitatum sub eadem invocatione in quibuslibet regnis et dominiis catholicae maiestati subiectis constitutarum, erectarum et erigendarum eidem archiconfraternitati pro tempore aggregandarum, apostolica auctoritate, tenore praesentium, erigimus et institui- mus, illamque nomine et titulo archiconfraternitatis decoramus.

§ 2. Nec non illius confratribus pro tempore existentibus alias confraternitates sub eadem invocatione tantum per universa regna et dominia praedicta eidem archiconfraternitati aggregandi, ac omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones et alias quascumque gratias spirituales, eidem archiconfraternitati per nos et alios Romanos Pontifices praedecessores nostros quomodolibet concessas et in futurum concedendas, dietis confraternitatibus pro tempore aggregandis communicandi; ita quod confraternitates huic aggregatae iis omnibus et singulis privilegiis, facultatibus, immunitatibus, indulgentiis, peccatorum remissionibus, indultis et aliis gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, utantur, fruuntur, potiantur et gaudeant, ac uti, frui, potiri et gaudere possint, quibus

Exordium.

Hanc confraternitatem erigit in archiconfraternitatem.

Facultatem tribuit alias confraternitates aggregandi in dominiis regi catholico subiectis.

ipsa archiconfraternitas utetur, fruatur, potietur et gaudebit, licentiam et facultatem per praesentes concedimus.

Capellae SS. Resurrectionis in ecclesia S. Iacobi de Urbe nonnullas attribuit indulgentias pro triduo Paschatis.

§ 3. Et ut capella eiusdem Sanctissimae Resurrectionis sita in dicta ecclesia S. Iacobi nationis Hispanorum de Urbe in debita veneratione habeatur, et a christifidelibus congrue visitetur, ipsique christifideles eo libentius devotionis causa ad illam confluant, quo ex hoc dono caelestis gratiae conspexerint se uberius esse refectos, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus dictae archiconfraternitatis ac duobus ipsius archiconfraternitatis capellanis pro tempore vere poenitentibus et confessis ac sacra Communione refectis, qui in festo Paschatis Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi capellam huiusmodi a primis vespere et per totum triduum dictum festum immediate sequens devote visitaverint; quique etiam vere poenitentes et confessi ac Sacra Communione refecti his in anno orationi quadraginta horarum in ipsa ecclesia vel oratorio construendo devote interfuerint, per unius saltem horae spatium, et ibi pias ad Deum preces pro S. R. E. exaltatione et fidei catholicae defensione, ac dicti Philippi et pro tempore existentis catholici regis salute et alias, prout unicuique suggeret devotio, effuderint; nec non eisdem confratribus utriusque sexus, in eorum mortis articulo constitutis, si pariter vere poenitentes et consessi sacraque communionem refecti, vel saltem vere contrito corde nomen Iesu ore vel corde pie invocaverint, plenariam omnium et singulorum peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, auctoritate et tenore praemissis, elargimur.

§ 4. Praeterea ipsis confratribus dictae archiconfraternitatis, qui legitime non

impediti, capellam praedictam seu oratorium pro tempore extruendum, diebus stationum Urbis visitaverint et, ut praefertur, oraverint, eas omnes indulgentias et peccatorum remissiones, quas consequerentur si ecclesias ipsas stationum Urbis tunc devote visitarent, eis concedimus et communicamus.

§ 5. Ad haec ipsis confratribus, ut bis in vita et in articulo mortis aliquem presbyterum saecularem vel cuiusvis ordinis regularem ex approbatis eligere valeant, qui possint illos a casibus etiam dictae Sedi Apostolicae reservatis absolvere, ac vota quaecumque (ultra marinis limina beatorum Petri et Pauli apostolorum de dicta Urbe, ac S. Iacobi Compostellae, et Sanctae Mariae de Laureto ecclesias visitandi, religionisque et castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare; nec non ipsis confratribus ubicumque decedentibus, ut possint tempore interdicti sepelli in loco sacro, sine pompa tamen funerali, dummodo non dederint causam interdicto.

§ 6. Non obstantibus nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac aliis quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 7. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis et manu alicuius notarii publici subscriptis, ac sigillo dictae archiconfraternitatis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die xx iulii MDCXCI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 20 iulii 1591, pont. an. 1.

Eidem Capellae attribuit indulgentias stationum pro confratribus.

Alia concedit confratribus privilegia.

Derogat contrariis.

Transumptorum fides.

XXXIV.

*Statutum ut in hospitali regio Burgensi iuxta constitutionem Pii V, tunc tresdecim saecularibus, qui Freyles nuncupantur, non per diaconum aut subdiaconum, sed tantum per acolythos, pax in missis conventualibus deferatur*¹.

Gregorius Papa XIV,

ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Decet quoslibet ecclesiasticos ministros in sacris constitutos, tamquam eos, qui soli Deo et Eius servitio se in Ecclesia sua dicarunt, sic suas functiones et munera ecclesiastica obire, ut nihil, quod statui et dignitati illorum repugnet, servitiumque altaris vel impediatur vel interrumpatur, faciant, ne alioquin Creatori et creaturis servire et ministrare videantur: ob idque Romanus Pontifex, cui universalis Ecclesiae et in ea ministrantium personarum cura ex alto commissa est, ne contrarium fiat, prohibet, et quae iam alias provide a praedecessoribus suis facta fuerunt, libenter approbat et observari mandat, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

Freyles praetendebant pacem per diaconum vel subdiaconum ad se deferri.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, in hospitali regio prope et extra muros Burgenses, ultra septem perpetuos capellanos inibi constitutos, qui ecclesiae dicti hospitalis, in qua proprium chorum habent, divina officia celebrando et sacramenta ecclesiastica administrando interveniunt, adsint etiam tresdecim saeculares Freyles nuncupati, qui seu forsitan eorum aliqui presbyteri existunt, habitum saecularem et in eo insignia, videlicet crucem per milites militiae de Calatrava gestari solitum, deferentes, bona dicti hospitalis administrantes, qui etiam in dicta ecclesia proprias et in ordine positas sedes habent, in quibus, dum divinis officiis interveniunt, sedere solent; ipsique

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Freyles praetendant in missis conventualibus et forsitan aliis, quae in dicto hospitali pro tempore celebrantur, diaconum vel subdiaconum teneri ad eos pacem deferre:

§ 2. Nos, attendentes inconveniens, quin potius indignum esse, ut diaconus sive subdiaconus altare, pro huiusmodi praestando ministerio, relinquat; cumque felicitis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, quadam sua perpetuo valitura constitutione, sub datum pridie idus iulii, pontificatus sui anno quinto, edita, ut unus et idem modus in psalendo in Dei Ecclesia haberetur, novum breviarium, cuius formam et caeremonias ab omnibus observari debere voluit, imprimi et publicari mandaverit, et deinde per aliam praedictam reformatariam constitutionem, sub datum die xvii decembris, eodem anno editam, ne in partibus Hispaniarum diaconus vel subdiaconus pacem choro deferat, prohibuerit, sed quod solum quidam acolytus id munus praestet, voluerit; et, ut similiter accepimus, per constitutiones synodales Burgenses mandetur non dari pacem saecularibus cum patena, sed cum alia imagine, qua pacis osculum dari solet; volentesque propterea ulteriori dictorum tresdecim saecularium super hoc praetensionem viam precludere, et alias in praemissis per nostrae declarationis et mandati remedium opportune providere; dictorum capellanorum supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, declaramus et mandamus volumusque et statuimus ac ordinamus, primodictam Pii V constitutionem in omnibus, in quibus illa per aliam ipsius reformatariam constitutionem reformata non existit, in reliquis vero in quibus fuit reformata, ipsam posteriorem constitutionem, prioris reformatariam, in omnibus et per omnia observari.

Constitutiones Pii V hae super re servari mandata Gregorius.

Clausula sublata.

§ 3. Sicque et non aliter per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Exequutores huius mandati designat.

§ 4. Mandantes nihilominus venerabili Fratri archiepiscopo Burgensi nunc et pro tempore existenti, ac dilectis filiis illius officialibus et ministris omnibus aliis, cuiuscumque status, ordinis et conditionis sint vel fuerint, iudicibus et personis, quoties pro parte dictorum capellano- rum seu cuiuscumque illorum requisiti fuerint, praemissa, omnibus iuris et facti remediis, etiam sub censuris et poenis, arbitrio ipsorum imponendis et moderandis, ab omnibus inviolabiter observari faciant; non permittentes eosdem capellanos seu quemlibet illorum desuper ab aliquo quomodolibet molestari vel impediri.

Derogat contrariis.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac omnibus illis, quae in utraque constitutione concessa sunt non obstat, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die XXIII iulii MDCXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 23 iulii 1591, pont. an. 1.

XXXV.

Revalidatio actorum per regem catholicum Portugalliae et Algarbiorum gestorum contra vel praeter formam statutorum et stabilimentorum militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi et de Avis tanquam earumdem militiarum administratorem¹.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Portugalliae et Algarbiorum regi catholico, militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi et de Avis in regno Portugalliae institutarum perpetuo administratori apostolica auctoritate deputato

Gregorius Papa XIV.

Charissime in Christo fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Maiestatis tuae nomine nobis expositum fuit quod, cum alias felices recordationis Sixto V, praedecessori nostro, exponi fecisses quod postquam alias clarae memoriae Sebastianus Portugalliae et Algarbiorum rex militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi et de Avis in regno Portugalliae institutarum administrator apostolica auctoritate deputatus, quaedam statuta, ordinationes et stabilimenta ad earumdem militiarum gubernium et prosperam directionem condidisset, quae postmodum felices recordationis Pius V et Gregorius XIII, praedecessores nostri, tunc sui, apostolica auctoritate confirmarunt et approbarunt, concedentes eidem Sebastiano regi et illius successoribus dictarum militiarum administratoribus, ut, pro eorumdem statutorum executione et stabilimento, quaecumque alia pro temporum, locorum et personarum conditione et qualitate, sive in universum sive in specie, convenire viderentur, statuere, noxia vel inutilia emendare, dubia quaecumque ex praedictis forte oritura declarare, caeteraque omnia facere et exequi libere et licite valerent, quae ad ipsarum militiarum prosperitatem, incrementum et conservationem necessaria forent et quomodolibet opportuna, prout in diversis eorumdem praedecessorum litteris plenius continebatur; idem Seba-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Sebastianus, Henricus et Philippus reges nonnulla fecerant bona fide contra vel praeter formam constitutionum huiusmodi militiarum.

Acta Sebastiani et Henrici regum describuntur.

stianus rex ac similis memoriae Henricus in praedictis regnis immediatus successor, considerantes nonnulla ex praedictis statutis, ordinationibus et stabilimentis confirmatis et approbatis nullo modo aut cum difficultate observari et retineri posse, sive ut ea observarentur et retinerentur nullo modo convenire, tam Sebastianus quam Henricus reges praedicti, quampluribus personis, tam in dictis regnis quam extra illa, earumdem militiarum habitus, et nonnullis commendas, et aliis etiam super earumdem commendarum fructibus, redditibus et proventibus pensiones exhibuissent, dedissent et assignassent, aliosque actus et gesta, forma dictorum statutorum, forsitan iuratorum, non servata, et contra illa etiam, absque eo quod in huiusmodi habituum exhibitionibus, commendarum provisionibus et pensionum assignationibus, aliisque gestis ullam facerent mentionem, quod vigore dictarum facultatum sibi per praedictos pontifices concessarum, et contra formam dictorum statutorum confirmatorum operabantur, et absque illorum sufficienti derogatione. Et postmodum tu, qui praedictis regibus in dictis regnis successor extiteras, de dictis statutis, ordinationibus et stabilimentis ac eorum confirmationibus et approbationibus non plene informatus, praedictorum regum vestigiis inhaerendo, illorumque usus et consuetudines in hac parte sequendo, plures quoque dictarum militiarum habitus, commendas et pensiones quamplurimis personis exhibuisses, contulisses et assignasses, aliosque actus et gesta fecisses similiter contra ac praeter formam dictorum statutorum, forsitan iuratorum, absque illorum plena derogatione; nullaque praemissa mentione, esse tuae intentionis, vigore praedictarum facultatum, eadem facere et operari; ac propterea admodum dubitares de validitate dictorum actuum,

tam a Sebastiano et Henrico regibus quam a te gestorum, illaque minus firma et valida fuisse et extitisse ex eo quod in praedictis statutis, forsitan iuratis et confirmatis, adest decretum irritans et annullans omnia et quaecumque contra illorum formam gesta et attentata. Et ideo, sicut eadem expositio subiungebat, si praedicta omnia suum plenum et omnimodum non sortirentur effectum, maximae exinde orirentur difficultates in multorum nobilium et personarum principalem praeiudicium, immo et pro conciliandis tibi animis dictorum nobilium, illisque et aliis, quibus huiusmodi gratiae factae fuerunt, in officio continendis, plurimum expediret, praedicta omnia adimplere et sustinere; eadem Sixto praedecessori humiliter supplicari fecisti ut tam Sebastiani et Henrici, regum praedictorum, quam tuae et personarum interesse habentium conscientiae tranquillitati consulere, aliaque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaretur.

§ 2. Idemque praedecessor, tuis supplicationibus in ea parte inclinatus, veros militiarum praedictarum institutionum, illarumque constitutionum, statutorum et definitionum necnon quarumcumque aliarum desuper confectarum litterarum tenores pro expressis habens, supradicta omnia, tam per dictos Sebastianum et Henricum reges, quam a te circa praemissa contra aut praeter dictarum militiarum statuta, ordinationes, definitiones, stabilimenta, usus, consuetudines et naturas facta, gesta et exequuta, apostolica auctoritate, per suas litteras in simili forma brevis confirmavit et approbavit, et quatenus opus esset, validavit, omnesque et singulos tam iuris quam facti et solemnitatum ac non servatae formae defectus, si qui intervenerant in iisdem, supplevit, illaque omnia et singula firma

Ea omnia validaverat Sixtus Papa V.

et valida fore et esse, suisque viribus subsistere, ac ita ab omnibus quacumque auctoritate fungentibus censi debere decrevit, et alias, prout in dictis litteris plenius continetur.

Post Sixti valedictionem non dissimilia fecit Philippus eodem modo.

§ 3. Post quarum quidem litterarum concessionem, licet tu praefata statuta, constitutiones et stabilimenta emendare, immutare ac alia de novo (quae praesenti tempore consentanea et earumdem militiarum administrationi et prosperae directioni magis accommodata et convenientia viderentur) condere et statuere, prout sibi per eundem Sixtum praedecessorem concessum fuerat, summopere desiderares; imo iam in ea re deputatis nonnullis doctis, et de dictarum militiarum statu peritis et instructis viris, de eorum consilio, non parum progressus fueris; quia tamen dum praedicta statuta emendantur, conduntur et reformantur, tu circa dictarum militiarum gubernium et administrationem praefatis et aliis difficultatibus circumventus, post praedictam Sixti praedecessoris confirmationem et approbationem, nonnullis personis dictarum militiarum habitus et aliis etiam commendas, seu super earumdem commendarum fructibus pensiones concessisti, contulisti et assignasti, aliosque actus et gesta fecisti contra seu praeter formam dictorum statutorum, confirmatorum forsitan et iuratorum, quae omnia si cassarentur et irritarentur, maximae inde orientur difficultates, et personis, quae praefatas gratias obtinuerunt, plurima damna et incommoda irrogarentur, nobis humiliter supplicari fecisti, ut super praemissis de benignitate apostolica providere dignaremur.

Valentius Gregorius.

§ 4. Nos, qui iustis tuis petitionibus, quantum cum Deo possumus, paterno cupimus respondere affectu, praedictae constitutionis seu approbationis Sixti V praedecessoris, verosque militiarum praedi-

ctarum institutionum illarumque constitutionum, statutorum et definitionum, nec non quarumcumque apostolicarum vel aliarum desuper confectarum litterarum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, teque a quibusvis ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis ac forsitan periurii reatu propterea incurris, absolventes, tuis huiusmodi supplicationibus inclinati, supradicta omnia a te circa praemissa contra aut praeter dictarum militiarum statuta, ordinationes, definitiones, stabilimenta, usus, consuetudines et naturas facta, gesta, et exequuta, apostolica auctoritate, tenore praesentium confirmamus et approbamus, et quatenus opus sit, validamus, omnesque et singulos tam iuris quam facti, et solemnitatum, ac non servatae formae defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus, illaque omnia et singula firma et valida fore et esse suisque viribus subsistere; ac ita ab omnibus, quacumque auctoritate fungentibus, censi debere decernimus.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac earumdem militiarum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, privilegiis quoque, indultis ac litteris apostolicis eisdem militiis, illarumque militibus fratribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu proprio et consistorialiter ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi,

Obstantibus derogat.

ae si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XXIX augusti MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 29 augusti 1591, pont. an. I.

Sequitur facultas eidem Philippo regi statuta dictarum militiarum corrigendi, novaque addendi.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo Portugalliae et Algarbiorum regi catholico, militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi et de Avis in regno Portugalliae institutarum perpetuo administratori apostolica auctoritate deputato

Gregorius Papa XIV.

Charissime in Christo fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Causae concedendae facultatis.

§ 1. Maiestatis tuae nomine nobis fuit expositum quod, licet clarae memoriae Sebastianus Portugalliae et Algarbiorum rex militiarum Iesu Christi, Sancti Iacobi et de Avis in regno Portugalliae institutarum perpetuus administrator apostolica auctoritate deputatus, nonnulla statuta, ordinationes et stabilimenta, quae tunc felici earumdem militiarum regimini et administrationi utilia videbantur, condiderit, illaque per felicitis recordationis Pium V et Gregorium XIII, praedecessores nostros, confirmari curaverit, prout per ipsos praedecessores certis modo et forma tunc expressis confirmata fuerunt; tamen temporum varietas et dictorum regnorum mutationes et praesens status plane ostendit, quod etiam iam a dicti Sebastiani regis conditoris temporibus manifeste compertum est, quamplura ex

praedictis statutis, ordinationibus, stabilimentis ac usibus et naturis dictarum militiarum, aut nullo modo aut difficile admodum observari posse, nec ut observentur expedire; immo pro dictarum militiarum regimine et felici progressu plurimum expedire, nonnulla ex iis cassare et annullare, alia etiam immutare et emendare, et multa de novo condere, statuere, et ordinare, ideo nobis humiliter supplicari fecisti, ut earumdem militiarum statui in praemissis opportune consulere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, qui iustis votis tuis, iisque praesertim, quae Religionis cultum, ac militiarum regularium prosperum regimen et augmentum respicere dignoscuntur, libenter annuimus, constitutionum, statutorum et definitionum earumdem, ac litterarum confirmatoriarum a dictis praedecessoribus emanatarum tenores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, maiestati tuae, ut cum consilio nonnullorum antianorum dictarum militiarum, et aliarum etiam personarum eorum Ordinem minime professarum, ad id per te eligendarum, statuta, consuetudines, regulas, definitiones, stabilimenta et ordinationes dictarum militiarum, etiamsi apostolica auctoritate, ut praefertur, vel alias confirmata et approbata fuerint, pro praesentis temporis necessitate et qualitate, mutare, reducere, declarare, cassare et annullare, ac in melius reformare et alias definitiones, ordinationes et statuta militiarum praedictarum, ac illarum personarum, rerum et bonorum regimen, administrationem et gubernium concernentia condere, statuere et ordinare libere et licite valeas; quae etiam statuta et ordinationes, sic, ut praemittitur condita, ordinata et stabilita; postquam tamen per nos et Sedem Apostolicam con-

Facultas de qua in rubrica.

firmata fuerint, eisdem militiis utile et commodum visum fuerit in toto vel in parte executioni demandare, eaque ab omnibus earumdem militiarum militibus et aliis personis, ad quas pertinet, quarumque interest, aut intererit circa earumdem militiarum praeceptorias, collegia, ecclesias, domos, res et bona observari faciendi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, facultatem concedimus et impartimur.

§ 3. Et sic per quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere, et quidquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 4. Non obstantibus praemissis et litteris dictorum praedecessorum, nec non constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac aliis earumdem militiarum statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, stabilimentis, usibus et naturis; privilegiis quoque, indulgentiis et litteris apostolicis eisdem militiis, illarumque administratoribus, fratribus, militibus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac etiam motu proprio et consistorialiter ac alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XXIX augusti MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 29 augusti 1591, pont. an. I.

XXXVI.

Declarat constitutionem Pii Papae V quoad contractus quorumcumque censuum inter quascumque personas trium statuum regni Navarrae initos ab anno Domini MDLXXX, vigorem in eodem regno Navarrae habere incepisse, ac ex eodem anno solummodo personas praedictas comprehendisse; quo vero ad contractus censuum ante dictum annum MDLXXX in eodem regno impositorum factos, iuris veteris et constitutionum aliorum Pontificum dispositionem attendendam esse.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad nos in supremo Beati Petri solio, divina disponente clementia constitutos pertinet et spectat quascumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum constitutiones, ex quibus aliqua dubia in quavis orbis regione suborta fuisse novimus, prout rei et loci dispositio postulat, atque necessitas exposcit interpretari seu moderari, aliasque opportunas desuper declarationes facere, ut sublatis per eas exinde quibusvis ambiguae dubitationis disputationibus, eorumdem praedecessorum constitutiones per eos, quos concernunt, cum tranquilla Dei pace, iuxta conditorum mentes, observari possint.

§ 1. Cum itaque nuper pro parte dilectorum filiorum sindicorum officialium deputatorum de regimine et gubernio trium statuum aliarumque personarum,

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Pii V constitutio in statutis Navarrae recepta fuit.

incolarum et habitatorum regni Navarrae nobis fuerit expositum quod, licet constitutio felicitis recordationis Pii Papae V, praedecessoris nostri, super forma creandi census de mense ianuarii MDXLIX, pontificatus sui anno IV, edita et in alma Urbe publicata, in regno Navarrae per plures annos usu recepta non fuisset; nihilominus ipsi postmodum in generalibus comitiis, de anno Domini MDLXXX, super rebus et negotiis concernentibus commune gubernium istius regni tentis eiusdem Pii PP. V praedecessoris constitutionem praedictam, et illius in omnibus observantiam solemniter in dicto regno, quoad omnes et singulas illius personas, vel in eo quomodolibet moram trahentes, usu illam receperunt.

§ 2. Sed cum postmodum inter varios ex habitatoribus dicti regni super invaliditate contractuum, impositionum, censuum (a die publicationis dictae constitutionis in alma Urbe, ut supra factae) infrascriptorum, et super aliis rebus in dictis contractibus contentis diversa litigia contentiosa aliaque gravissima inconventia in manifestum damnum eorum, qui bona fide ad praedictos contractus devenerunt, suborta fuerint, et nisi aliquo opportuno adhibito remedio occurratur, longe graviora in futurum suboriri formidetur, nobis humiliter propterea supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, qui pro muneris officii ex alto nobis commissi debito quascumque dissentendi occasiones e medio tollere, ac singularum particularium unius integri regni personarum spirituali quieti, quoad in Domino possumus, paternali affectu consulere tenemur, omnes lites et controversias super praemissis ortas penitus extinguentes, ac singulas personas, quavis auctoritate fungentes a quibusvis

excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de consilio etiam et assensu venerabilium fratrum nostrorum S.R. E. cardinalium super rebus dubiis circa decreta Concilii Tridentini seu alias provenientia specialiter a nobis deputatorum, ad quos huiusmodi negotium remisimus, tenore praesentium, hac nostra perpetuo valitura constitutione, apostolica auctoritate sancimus, volumus et decernimus ac etiam declaramus eiusdem Pii Papae V praedecessoris constitutionem, quoad contractus quorumcumque censuum inter quascumque personas trium statuum dicti regni Navarrae initos, ab anno Domini MDLXXX praedicto tantum vigorem in eodem regno Navarrae habere incepisse, ac ex eodem anno solummodo personas praedictas comprehendisse; quo vero ad contractus censuum ante dictum annum MDLXXX in eodem regno Navarrae impositorum factos, iuris veteris et constitutionum aliorum Pontificum dispositionem attendendam esse et attendi.

§ 4. Sicque per locorum Ordinarios et eorum officiales et quoscumque alios iudices et personas, quavis etiam apostolica auctoritate fungentes, sublata eis ac eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, diffinendi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, diffinire et interpretari debere; irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, etiam decernimus.

§ 5. Non obstantibus dicti Pii praedecessoris, quatenus obstat, aliisque apostolicis ac in provincialibus et synodalibus

Hinc diversa litigia profecta sunt.

Prooemium.

Clausulae.

Gregorius declarat prout in rubrica.

Derogatio contrarium.

conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die xxx augusti MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 augusti 1591, pont. an. I.

XXXVII.

*Dispensatio Societatis Iesu recipiendi novitios, etiam non servata forma constitutionis a Sixto V desuper editae*¹.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Causae ob quas Soc. Iesu observare nequit constituit Sixti V de novitiis recipiendis.

Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Claudius Aquaviva, Societatis Iesu praepositus generalis, quod cum in ipsa Societate iuxta illius institutum apostolica auctoritate confirmatum, nec conventus seu congregationes generales nisi ad praepositum generalem eligendum, et alias rarissime, et ex causis tantum magni momenti, neque provinciales, in quibus, iuxta felicis recordationis Sixti Papae V praedecessoris nostri, priorem de novitiis admittendis constitutionem, quae incipit *Cum de omnibus*, novitii ipsi admitti deberent, frequentius quam singulis trienniis cogantur: et dum haec coguntur, duodecim ad summum dies durare, in quibus non de novitiis admittendis, sed graviora alia, iuxta Societatis eiusdem constitutiones, tractari debent: ratio vero deputandi eos, qui novitios extra congregationes ipsas, iuxta posteriorem eiusdem praedecessoris declarationem, admittere possint, primum quidem valde difficulter et incommode in praxim deduci possit, praesertim in regionibus aquilonaribus

¹ Haec Sixti V Const. legitur sub num. XVI supra, pag. 265. Et de hac Societate vide in Constit. xxxiii Pauli III *Regimini*, tom. VI, pag. 302.

et ultramarinis, propter magnam collegiorum inter se distantiam, et saepissime etiam propter itinerum difficultates, bellaque et alia pericula: denique etiam in universum modus ille minus exactus sit eo modo, quem Societas ipsa sequitur: cum in illo duo vel tres deputati sufficiant, in hoc plures communiter interviant: et postremo, cum ratio illa discernendi valde differat a modo quem Societatis constitutiones et apostolica diplomata in deliberationibus faciendis ac universa illius gubernatione praescribunt, iuxta quem modum, superior (auditis in rebus alicuius momenti consultoribus) decernit quod sibi ad maiorem Dei gloriam facere videtur. Admissio autem illa per deputatos, cum ad eorum suffragia non consultiva (ut sunt in Societate), sed decisiva fieri debeat, diversitatem non parvam in Societatem inducit.

§ 1. Quare nobis humiliter supplicari fecit dictus Claudius, quatenus statui et indemnitati dictae Societatis consulentes, in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, qui Societatem praedictam, propter eius in Ecclesia Dei uberes fructus, sinceris semper amplexi sumus affectibus: atque, ut uberiores in dies proferre valeat, integram et intactam illi suos novitios admittendi, et tam cum illis quam cum veteranis illegitimis dispensandi, facultatem servari cupimus: praedictum Claudium specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Societati praedi-

Supplicatio praepositi pro habenda desuper provisione.

Pontifex dispensatio recipiendi novitios et cum eis dispensandi.

etae ut ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam in novitiis, etiam cuiusvis generis illegitimis, admittendis, quam in dispensationibus ad quaelibet officia, gradus et dignitates in Societate obtinenda, ipsis cuiusvis generis illegitimis concedendis, formam et rationem omnimodam in illius apostolicis diplomatibus ac privilegiis quibusvis, necnon et in constitutionibus, decretis et regulis expressam, libere et licite prosequi et retinere valeat, apostolica auctoritate decernimus, et quatenus opus sit, etiam de novo concedimus et indulgemus, eamque perpetuo observari volumus et mandamus.

Derogatio contrariorum.

§ 3. Praedictis ac nostra nuper edita, quae incipit *Circumspecta*, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis non obstantibus quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 4. Volumus autem quod praesentium transumptis etiam impressis, manu dictae Societatis secretarii aut notarii publici subscriptis, ac personae alicuius in ecclesiastica dignitate constitutae, seu praepositi generalis pro tempore existentis eiusdem Societatis sigillo munitis, eadem prorsus fides, ubique locorum, in iudicio et extra illud, adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxx augusti MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 augusti 1591, pont. an. I.

XXXVIII.

Confirmatio gratiarum et privilegiorum monachorum Ordinis Cisterciensis, congregationis S. Bernardi in Italia regularis observantiae, et communicatio omnium indultorum aliis con-

*gregationibus dicti Ordinis concessorum et concedendorum*¹.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex religiosorum congregationibus, illorumque personis sub regulari reformatione Altissimo famulantibus a Sede Apostolica concessa privilegia nedum confirmare et approbare, sed et alia aliorum Ordinum regularibus personis et locis concessa, ad eos quandoque extendere consuevit, prout eorumdem religiosorum vota exposcunt, et ipse conspiciet in Domino salubriter expedire.

§ 1. Sane dilecti filii, praesidens, diffinitores, visitatores, abbates et priores congregationis S. Bernardi in Italia, Cisterciensis Ordinis, provinciarum Tusciae et Lombardiae, nobis nuper exponi fecerunt quod, cum alias per felicis recordationis Alexandrum VI, Iulium II, Gregorium XIII, Sixtum V, nonnullosque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros et seu Sedem praedictam, diversa privilegia, gratias et indulta, dicto Ordini Cisterciensi, ac eidem congregationi Sancti Bernardi, eiusque monasteriis, domibus et locis, ac praesidenti, diffinitoribus, visitoribus, abbatibus, prioribus et personis, generaliter et particulariter concessa et seu forsitan confirmata, approbata et innovata fuerint, prout in litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur. Cumque aliae sint eiusdem Ordinis Cisterciensis congregationes et monasteria in diversis mundi partibus consistentia, et omnia sint unius corporis membra et instituti, cupiunt praesidens, diffinitores, visitatores, abbates et priores praedicti privilegia gratias et indulta huiusmodi, pro illorum subsistentia firmiori, per nos confirmari et approbari, necnon alia ei-

Exordium.

Petitione Congregationis S. Bernardi pro confirmatione gratiarum a Summis Pontificis ei concessarum, et pro communicatione indulgentiarum aliarum congregationum ordinis Cisterciensis.

¹ Istam Congregationem instituit Alexander VI in Constit. x *Plantatus*, tom. V, pag. 372.

dera Cisterciensi Ordini eiusque singulis congregationibus, monasteriis, domibus et locis illorum, illarumque generalibus, abbatibus, praesidentibus, superioribus, capitulis, officialibus et personis concessa privilegia, facultates et indulta, ad dictam congregationem S. Bernardi in Italia, illiusque monasteria, domos et loca, ac praesidentem, diffinitores, visitatores, abbates, priores et personas et utrumque eorum extendi, illaque eis communicari. Quare pro parte dictorum praesidentis, diffinitorum, visitorum, abbatum et priorum nobis fuit humiliter supplicatum quatenus eorum desiderio annuere aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatio Pontificia gratiarum omnium a quibuscumque concessarum dictae congregationi S. Bernardi.

§ 2. Nos singulorum privilegiorum, gratiarum et indultorum ac desuper confectarum litterarum huiusmodi, tenores praesentibus pro expressis habentes, necnon praesidentem, diffinitores, visitatores, abbates et priores eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore consentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula cuiusvis generis privilegia, praerogativas, concessionem, facultates, exemptiones, libertates, conservatorias, immunitates, indulta ac indulgentias, etiam plenarias et peccatorum remissiones, ceterasque gratias spirituales et temporales, etiam per modum communicationis et extensionis, Ordini Cisterciensi et congregationi Sancti Bernardi huiusmodi, illorumque monasteriis, domibus, locis, rebus et bonis, ac abbati generali et praesidenti, diffinitoribus, visitoribus,

Legimus unumquemque R. T.).

capitulis, abbatibus, prioribus, officialibus, ministris, monachis ac illius singularibus personis et cuilibet eorum, tam in genere quam in specie, et tam coniunctim quam divisim aut alias quomodolibet, tam per praedictos et quoscumque alios Romanos Pontifices praedecessores nostros et seu Sedem eandem, quam etiam imperatores, reges, archiepiscopos, episcopos et alios quoscumque, etiam ad quorumvis instantiam concessa, necnon desuper confectas litteras et scripturas quascumque, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti ac solemnitatum quarumcumque quomodolibet omissarum aliosque defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, supplemus.

§ 3. Eaque omnia et singula in eis contenta et comprehensa, cum illorum extensionibus, communicationibus et ampliationibus, dicto Ordini et congregationi S. Bernardi in Italia singulisque eius monasteriis, domibus, locis, rebus et bonis, abbatique generali et praesidenti diffinitoribus, visitoribus, abbatibus, prioribus, superioribus, praelatis, officialibus, ministris et personis, eorumque capitulis, etiam generalibus, et cuilibet eorum, auctoritate et tenore praedictis, etiam de novo, etiam motu proprio et ex certa scientia nostra ac de apostolica potestate plenitudine, perpetuo concedimus.

§ 4. Et insuper, omnia et singula privilegia, praerogativas, concessionem, iurisdictiones, antelationes, favores, facultates, declarationes, dispensationes, conservatorias, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas et indulta, cuiusvis generis existentia; necnon indulgentias, etiam plenarias, et peccatorum remissiones, ceterasque gratias spirituales et temporales, tam eidem Cisterciensi

Iteraque concessio eorumdem gratiarum.

Communicatio quoniamque indultorum Ordini Cisterciensi quomodolibet concessarum et extendendum in quantum de hac congreg. S. Bernardi expediat, et indictionibus eorum non sint contraria.

Ordini, eiusque capitulo et abbati, etiam generali, ac quibusvis illius, etiam quatuor primis abbatibus, scilicet Claraevallis, Morimundi, Pontiniaci et Firmitatis, quam etiam eiusdem Ordinis congregationibus in regnis Hispaniae, Portugalliae ac quibusvis aliis, eorumque et aliorum tam virorum quam mulierum monasteriis, domibus, ecclesiis, locis, rebus et bonis, necnon capitulis eorum, etiam generalibus, diffinitoribus, abbatibus et aliis quibusvis eorum superioribus, praelatis, officialibus, ministris, monachis, novitiis, fratribus et conversis ac personis quibuscumque, tam in Urbe quam in quibuscumque mundi partibus consistentibus, etiam illorum et illarum intuitu aut alias quomodolibet et sub quacumque forma et expressione verborum concessa et concedenda, ac quibus de iure, usu, consuetudine vel privilegio aut concessione apostolica, regia, imperiali, archiepiscopali, episcopali, in genere vel in specie, ac tam coniunctim quam divisim, etiam per viam communicationis et extensionis aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere quomodolibet possunt et poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint quae specialem et individuum requirant mentionem, seu in praesentibus de verbo ad verbum insertionem et seu particularem concessionem ad praedictam congregationem S. Bernardi in Italia illiusque monasteria, domos, loca, res et bona, necnon praesidentem, diffinitores, visitatores et capitula, abbates, priores, officiales, ministros, monachos et singulares personas, ita quod praedictae congregationis S. Bernardi monasteria, domus, loca, conventus et capitula, etiam generalia, praesidentem, diffinitores, visitatores, abbates, priores, officiales, ministri, monachi, novitii, fratres, conversi, donati, oblati et aliae illius singulares personae, ac eorum res et

bona, sub eorum cura et secundum eiusdem congregationis instituta nunc et pro tempore viventes et existantia, praemissis omnibus et singulis, aequae pariformiter et absque ulla penitus differentia, perinde ac si illis et eorum singulis principaliter et specialiter et expresse ac nominatim, et non ad instar, concessa fuissent (in quantum eidem congregationi expediat, eiusque gubernio, privilegiis, constitutionibus et diffinitionibus non adversentur), uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis, etiam perpetuo, extendimus; illaque omnia et singula praemissa eis et eorum cuilibet, eisdem auctoritate et tenore, similiter perpetuo communicamus et concedimus.

§ 5. Decernentes sic et non aliter per quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vire-legatos, Sedis Apostolicae nuncios et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere, irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingerit attentari.

Clausula sublata, etc.

§ 6. Et nihilominus dilecto filio nostro ipsius congregationis S. Bernardi in Italia moderno et pro tempore existenti S. Romanae E. cardinali protectori, ac venerabili fratri episcopo Papiensi, necnon dilecto filio curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte praesidentis, diffinitorum, visitorum, abbatum et priorum praedictorum aut alicuius eorum fuerint requisiti, so-

Defensorum et executorum huius Bullae deputatio.

lemniter publicantes, eisque in praemis-
sis efficaces defensionis praesidio assisten-
tes, faciant auctoritate nostra easdem
praesentes litteras et in eis contenta quae-
cumque inviolabiliter observari ac plenum
effectum sortiri, necnon praesidentem,
diffinitores, visitatores, abbates, priores
aliosque praedictos et eorum singulos
omnibus praemissis pacifice frui et gau-
dere. Non permittentes eos et eorum
quemlibet desuper contra praesentium
tenorem, sub quovis praetextu, etiam sub-
reptionis vel obreptionis, aut nullitatis
vicio et etiam defectu intentionis nostrae
per quoscumque quomodolibet molestari,
perturbari vel impediri. Contradictores
quoslibet et rebelles etiam per sententias,
censuras et poenas ecclesiasticas aliaque
opportuna iuris et facti remedia, appel-
latione postposita, compescendo; ac le-
gitimis super his habendis servatis pro-
cessibus, sententias, censuras et poenas
ipsas etiam iteratis vicibus aggravando,
invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, au-
xilio brachii saecularis.

Derogatio
omnium contra-
riorum.

§ 7. Non obstantibus nostra de non
concedendis indulgentiis ad instar, ac
piae memoriae Bonifacii Papae VIII etiam
praedecessoris nostri, de una, et in con-
cilio generali edita de duabus diaetis,
aliisque apostolicis, ac in provincialibus
et synodalibus conciliis editis, generali-
bus vel specialibus constitutionibus et
ordinationibus, ac dictis S. Bernardi in
Italia aliarumque congregationum dicti
Ordinis praedictarum, etiam iuramento,
confirmatione apostolica vel quavis fir-
mitate alia roboratis statutis et consuetu-
dinibus, declarationibus, inhibitionibus
et decretis; privilegiis quoque, indultis
et litteris apostolicis, legatis, nunciis et
Ordinariis ac congregationibus et Ordini-
bus praedictis, illorumque abbatibus,
etiam generalibus, aliisque superioribus
et personis, sub quibuscumque tenoribus

et formis, etiam in illarum foundationibus
et erectionibus obtentis, ac cum quibus-
vis, etiam derogatoriis derogatoriis,
aliisque efficacioribus et insolitis clausu-
lis, irritantibus et aliis decretis, in genere
vel in specie, per quoscumque Romanos
Pontifices similiter praedecessores nostros
ac nos Sedemque apostolicam praedictam,
etiam motu simili et consistorialiter aut
alias quomodolibet concessis, et etiam
iteratis vicibus approbatis et innovatis.
Quibus omnibus et singulis, etiamsi, pro
illorum sufficienti derogatione, de illis
eorumque totis tenoribus specialis, spe-
cifica et expressa ac individua ac de verbo
ad verbum, non autem per clausulas ge-
nerales idem importantes, mentio seu
quaevis alio expressio habenda aut alia
exquisita forma ad hoc servanda foret,
etiam si in eis caveretur expresse quod illis
nullatenus, aut non nisi sub certis modo et
forma derogari possit, illorum omnium et
singulorum tenores, ac si de verbo ad
verbum, nihil penitus omisso, et forma in
illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, ad effectum praemissorum derogamus, illisque ad plenum derogatum esse volumus et declaramus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 8. Volumus autem quod earumdem
praesentium transumptis, etiam impres-
sis, manu alicuius ex scribis praedictorum
abbatum aut praelatorum aut notarii
publici subscriptis, et sigillo alicuius mo-
nasterii dictae congregationis S. Bernardi
in Italia aut alterius personae in digni-

Fides data
transumptis hu-
ius bullae.

tatae ecclesiastica constitutae munitis,
eadem prorsus fides, in iudicio et extra
illud, ac ubique adhibeatur, quae eisdem
praesentibus adhiberetur, si forent exhi-
bitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Marcum, sub
annulo Piscatoris, die vi septembris MDXCI,
pontificatus nostri anno I.

Dat. die 6 septemb. 1591, pontif. an. I.

XXXIX.

*Nonnulla statuuntur pro electis nobili-
bus et popularibus componentibus ter-
tium statum hominum comitatus Venaissini, et baronibus et feudatariis
efformantibus secundum statum dicti
comitatus super solutione pretiorum
capitalium et aliorum onerum.*

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Cum sicut accepimus, pridem fuis-
sent motae lites et quaestiones iudiciales
inter dilectos filios electos nobiles et po-
pulares facientes tertium statum homi-
num comitatus nostri Venaissini ex una,
et barones ac feudatarios facientes secun-
dum statum praedicti comitatus, partibus
ex altera, super eo quod dicti electi pe-
tebant ipsos barones et feudatarios cogi
ad contribuendum in talleis, oneribus,
collectis, subsidiis, indictionibus, quae
contingebat oportuisse indici pro causa
belli iamdiu supportati pro defensione
totius patriae, et pro quibuscumque aliis
causis concernentibus beneficium tam di-
cti secundi status quam aliorum, velut
illorum de clero facientium primum
statum, et dictorum nobilium et homi-
num praefati tertii status et communi-
tatum eorumdem, super quibus fuisset
primo loco emanatum breve felicis re-
cordationis Gregorii Papae XIII, praede-

Motae lites
inter secundum
et tertium gra-
dum super so-
lutione onerum
sublatas sunt
primum brevi
Gregorii XIII, ac
deinde concor-
dia inter partes
inita.

cessoris nostri, sub datum Romae apud
Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris,
die iv iunii, anno Domini MDLXXXIII, con-
tinens ordinationem factam ad deciden-
dam huiusmodi controversiam; et inde
super exequutione dicti brevis praefatae
hinc inde partes aut deputati ab illis pro-
cessissent ad certam concordiam de anno
praedicto, die undecima mensis augusti
nota sumpta, cuius tenore conventionem
facta super pluribus capitulis dicti brevis,
etiam fuisset conclusum.

§ 2. Super quibusdam aliis capitulis,
de quibus non potuissent convenire, rur-
sus supplicarunt piae memoriae Sixto V,
etiam praedecessori nostro, quatenus di-
gnaretur dicta dubia adhuc indecisa pen-
dencia decidere et terminare, a quo fuisset
obtentum alterum secundum breve, sub
datum Romae apud Sanctum Petrum, sub
annulo Piscatoris, die xviii aprilis anni
eiusdem Domini MDLXXXVI, confirmato-
rium praecedentis emanati ab eodem Gre-
gorio praedecessore, et alias tenore in
continenti; et inde super executione di-
ctorum brevium implorata et prosequuta
parte dicti tertii status, ipsi feudatarii in
nonnullis capitulis fuissent oppositae et
appellantes a sententia lata in civitate Car-
pentoratis, die xvii octobris anni eiusdem
Domini MDLXXXVIII, per venerabilem fra-
trem nostrum Dominicum archiepiscopum
Avenionensem, tunc temporis in illis parti-
bus vice-legatum, necnon a certis aliis
decretis, etiam in exequutione dictorum
brevium promulgatis, et a nonnullis pro-
cessuris factis, tam in exequutione dicto-
rum brevium quam in ipsa concordia,
nonnullae universitates locorum et oppi-
dorum dicti comitatus subditorum dictis
feudatariis reclamasse ad bonae memoriae
Georgium tituli Sancti Nicolai in Carcere
Tulliano, presbyterum cardinalem de Ar-
magnico nuncupato, illa aetate in civi-
tate Avenionis, et dicto comitatu collegam,

At super non-
nullis articulis
petita fuit dis-
cisio a Sixto
Papa V.

Deinde motae
fuere aliae lites
per feudatarios.

tam ad habendam declarationem dictarum processurarum, quam ad fines contentos in petitionibus eorundem, per quem praedictum Georgium cardinalem, auditis partibus, fuisset tandem processum ad sententiam desuper ab eo promulgatam, quam dicti feudatarii praetendebant impugnare, tam ex capite nullitatis quam iniquitatis, et cum praedictae lites nondum essent perfecte decisae, sed superessent adhuc dubia decidenda, deducta et latius declarata tam in processu quam verbote nus coram venerabili fratre nostro Dominico episcopo Bisignanensi, vice-legato legationis iam dictae civitatis, volentes dicti secundi et tertii statuum partes hinc inde litibus et differentiis huiusmodi finem imponere, anno Domini MDLXXXIX, et die XVII mensis novembris, in primis super solutione summae duodecim milium scutorum, ex tenore dictorum brevium ordinata fieri per dictos feudatarios hominibus tertii status huiusmodi, transegerint et convenerint, quod praefati feudatarii facientes secundum statum ipsius patriae, tenerentur et deberent liberare et reddere quietos et liberatos dictos homines tertii status a pensionibus annuis et perpetuis ac pretiis capitalibus illarum, ascendentibus in universo ad summam praedictam, iudicatis praedicto secundo statui, et ab eodem susceptis ad solvendum infra tres annos tunc proximos, et interim supportare et solvere dictas pensiones iam tunc decursas et decurrendas, una cum damnis, interesse et expensis ob non solutionem praemissorum passis et patiendis per dictos homines tertii status iuxta taxam et moderationem illorum damnorum, interesse et expensarum per eundem vice-legatum fiendam; et de damnis, interesse et expensis iam decursis, tenerentur dicti damnum passi facere et proponere eorum petitiones infra tres menses proximos, pro tempore elapso,

nisi dedissent eorum petitiones, essent exclusi; et pro praemissis adimplendis tenerentur dicti feudatarii secundi status facere collectam inter ipsos infra tres menses proximos pro dictis pensionibus decursis et decurrendis, et collectare tantum illos, qui non contradicebant solvere citra solvendum praeiudicium, quoad iura quae praetendebant contra contradicentes solvere, et dictam collectam et pecunias dare vel consignare in manibus thesaurarii generalis trium statuum praedictorum; et si dictam collectam in forma praedicta non fecerent infra dictum tempus, praefatus vice-legatus cogeret illos ad eam faciendam, prout ei videretur; quibus omnibus praemissis adimpletis, et mediante implemento illorum, dicti feudatarii essent quieti et liberati pro omni et toto eo in quo teneri possent dicto tertio statui: et communitatibus dictae patriae pro praedictis debitis et impensis contentis in dicto brevi, et concordia inde secuta superius expressa, absque eo quod inferretur aliquod praeiudicium per huiusmodi concordiam ipsi sententiae latae per eundem Georgium cardinalem, et illa salva remanente in statu in quo reperiebatur. Quodque dicti feudatarii contribuere tenerentur in omnibus debitis et impensis factis ratione induciarum recuperationis locorum deperditorum et occupatorum per haereticos, nunciis et muneribus ex causis praedictis respective missis et factis, et in omnibus aliis, etiam occasione belli, in quibus praedicti vassalli consentirent, vel ordinatum foret per superiorem, iuxta formam ordinationum et compositionum factarum per deputatos utriusque status cum dictis haereticis, et hoc ab anno eiusdem Domini MDLXXXIII usque in diem celebratae concordiae huiusmodi, citra consequentiam respectu futurorum negotiorum iuxta taxam seu cottam per dictum vice-legatum fiendam et

declarandam, et fieret separatio debitorum pro dictis causis contractorum infra tres menses proximos, modo et forma contentis in praecedenti articulo, et secundum divisionem fiendam; et quilibet status susciperet suam cottam, ita ut unus status non teneretur pro alio, et mediante ac facta solutione cottae taxandae per dictum vice-legatum, dicti feudatarii deberent esse quieti et liberati a debitis et impensis factis durante tempore praedicto, tam per dictum tertium statum, quam communitates illius, concernentibus tamen generale dictae patriae, et quae intrabant vel habebant intrare generalem perequationem dictae patriae; ac quod pro praestatione avenae fieri solita praesidiariis militibus equestri ordinis, similiter relinqueretur dicto vice-legato iudicandum super contributione facienda occasione dictae avenae; et si fieri deberet, tenerentur quoque dicti vasalli contribuere, unusquisque tamen in suis feudis, ad debita et impensas factas usque in diem transactionis huiusmodi per communitates particulares feudatarios habentes, pro reparatione pontium, fontium, itinerum et aliorum, in quibus de iure tenerentur, quod et pro futuris perpetuis temporibus observaretur; necnon quod posthaec et pro futuris temporibus dicti feudatarii possent verificare bona, quae praetendebant esse de dictis eorum feudis, et feudalia secundum tenorem, modum et formam eis praescriptam in brevi emanato a Sixto praedecessore huiusmodi, et casu, quo vellent eligere viam probatoriam, tenerentur illud declarare infra tempus aut spatium sex mensium immediate sequentium, et postmodum perficere eorum probationes et separationes dictorum bonorum, iuxta formam ipsius brevis, infra alios sex menses postea sequentes pro omni et quacumque dilatione; eademque via electa, bona quae

non probarentur per eos feudalia, computarentur in solidum inter bona allodialia intra quam dilationem etiam homines dicti tertii status possent verificare bona, quae praetendebant esse allodialia, si bonum eis videretur. Quodque si dicti feudatarii nollent eligere dictam viam probatoriam, tunc sequentia essent et censerentur feudalia, videlicet: iurisdicctio, castrum habitationis cum suis aedificiis, horto et curtibus possidere solitis et existentibus intra oppidum loci, in quo castrum est situm, ad usum dicti castri destinatis garena, pedagia, banna, leydae, pulmeragia, necnon nemora (quatenus dicta nemora forent antiquitus possessa ab ipsis feudatariis), aquae autem et aquarum decursus ita demum reputarentur feudales aut esse de feudo, si et quatenus probarent illas ex causa aut concessione valida et legitima acquisivisse, et obtinere citra praeiudicium usus publici et iuris tertii, si quae extare aut competere reperirentur. Quoad vero census, servitia, tasquas, directa dominia, furnos, bannaretos et similia, molendina, bannareta, si quae essent possessa per dictos feudatarios, reputarentur feudalia, si et quatenus ex probationibus legitimis et a iure approbatis verificarentur esse feudalia. De reliquis vero bonis, quae ipsi feudatarii habebant et tenebant immobilia, et praedia sive rustica sive urbana, cuiuscumque essent naturae, sita et possessa, tunc per dictos feudatarios intra locum et territorium eiusdem feudi, in sequendo declarationem et ordinationem super iis verbo factam per dictum vice-legatum, auditis partibus iam dictis, licet eadem ordinatio non foret redacta in scriptis, attamen iuxta illam partes praedictae, nominibus supradictis, convenerant pro bono pacis ad ipsam controversiam terminandam, quod una dimidia pars eorundem bonorum declararetur et esset al-

Quae bona feudalia sint censenda, quae allodialia.

Tandem transactio inter partes facta fuit.

Quota pro feudatariis a Vice-legato assignanda.

Quae vero
bona non subie-
cta tallis sint
habenda.

allodialis, altera vero dimidia pars remaneret feudalis. Praedia tamen, erema seu terrae gestae non intrarent in divisionem praedictam ad effectum contributionis talliarum, sed remanerent hinc inde partibus in statu et terminis, in quibus consueverant fuisse et esse a temporibus praeteritis usque in diem transactionis huiusmodi; similiter columbaria tunc temporis possessa per dictos feudatarios intra loca seu territoria feudi, videlicet aedificium, et quatenus illud protenderetur, et non ultra, non includerentur in praedicta divisione et solutione talliarum, et ante praedictam divisionem aut separationem bonorum allodialium a feudalibus faciendam, esset de illis facienda extimatio per probos aut expertos hinc inde eligendos, aut ex officio per superiorem magistratum deputandos, secundum quam extimationem describerentur ad separanda allodialia bona a feudalibus usque ad compleendam cottam adiudicatam pro bonis allodialibus, et alia restantia dimitterentur et describerentur cum feudo et aliis bonis feudalibus, et ita praedictas cottas bonorum feudalium ab allodialibus separando et dividendo, quod feudalia essent ab una parte coniuncta et continenta, quantum fieri posset, et quo commodius pro feudatariis, et allodialia ab iis essent disiuncta et separata, et apponerentur seu affigerentur termini intra praedicta feudalia et allodialia, prout melius posset conveniri ad perpetuandos limites eiusdem divisionis praediorum in unaquaque ex dictis portionibus inclusorum, ita tamen quod quando praedicta bona allodialia allibrarentur seu ponerentur in peraequatione aliorum bonorum eiusdem oppidi et territorii, non observaretur praedicta extimatio, sed fieret altera nova extimatio quae regularetur secundum extimationem, quam contingeret fieri pro distributione et peraequa-

tione singulorum praediorum dicti oppidi et territorii, et hoc in libro separato a catasto communitatis particularium; et donec facta foret dicta separatio, conveniant quod cotta, pro qua dicti feudatarii haberent contribuere provisorie, et declararetur per dictum vice-legatum, et pro dictis bonis feudalibus essent dicti feudatarii immunes et exempti ab omnibus oneribus et impensis causa belli imposterum faciendis, attento et mediante servitio personali, ad quod tenebantur, et illud, cum essent a superiore requisiti, vere et actualiter praestando, praeterquam in casibus sequentibus: velut ratione et ex causa treguae ineundae, cum dicti tres status putavissent dandum esse pecuniam pro dicta tregua seu pace obtinenda, ad maiora pericula et damna belli devitanda; similiter pro causa redemptionis et recuperationis castrorum et oppidorum eiusdem comitatus fiendae ex deliberatione trium statuum aut deputatorum ab eis, si contingeret aliqua ex iis esse in futurum ab hostibus occupata; ulterius pro devitanda invasione hostium, quae propinqua esset et immineret, vel pro redimenda et liberanda patria post ingressum illius, scilicet compositione pecuniaria mediante, fienda ex conclusione trium statuum in praedictis casibus, et quocumque illorum pariter; ac pro legatis et oratoribus seu nunciis mittendis ad nos et Romanum Pontificem pro tempore existentem, sive alios principes et gubernatores, ad quos dicti status putarent expedire, mittendum esse pro causis praedictis et aliis concernentibus omnes dictos tres status, et quoad electionem personarum mittendarum, servaretur solitum. Insuper pro dono solito faciendi dictae patriae legatis a Sede Apostolica mittendis et intrantibus huiusmodi provinciam, ac in felici eorum ingressu. Ac denique pro aliis omnibus causis et

Feudatarii,
quota solita
impones ab
oneribus belli.

Feudatarii, su-
per bono allo-
dialia declara-
ta, tenentur ad
onera belli cum
tertio statu.

impensis in quibus de iure, et in omnibus aliis casibus, in quibus servitium personale praestari non posset; in quibus casibus, tam superius particulariter expressis quam aliis existentibus, de iure tenerentur dicti feudatarii tantum contribuere pro cotta declaranda, et quam definitive contingeret declarari a superiore, ut supra faciendam. Item, quod ob bona, quae allodialia in futurum declararentur, ab eis possessa, obligati essent dicti feudatarii ad contributionem cum aliis tertii status ad omnes expensas et omnia onera belli in futurum faciendi, et aliorum pro communi beneficio, praeterquam pro fastigiis et mungribus personalibus aut impensis loco illorum faciendis; et in casibus, in quibus de iure contribuere non tenebantur pro bonis iam dictis, citra praeiudicium dicti brevis, et illo salvo semper remanente; quodque ad evinandum pro futuris et successivis temporibus rursus suscitari dubitationem aut controversiam super discernendis bonis allodialibus a feudalibus praedictis, in quibuscumque locis et oppidis eiusdem comitatus fieret descriptio seu liber catasti omnium bonorum allodialium a quibuscumque personis ibi possessorum, exceptis bonis allodialibus feudatiorum, tam tunc possessis quam in futurum acquirendis, quae in libro separato describerentur; post quam quidem descriptionem, si contingeret dicta bona alienari et ab hominibus dicti tertii status transferri in praedictos feudatarios, nihilominus praedicta bona manerent allodialia, velut antea erant cum adhuc possiderentur a personis dicti tertii status, hoc salvo quod si pro habendis aut acquirendis bonis allodialibus ipsi feudatarii permutarent et traderent bona feudalia, praedium permutatum succederet in locum et partem qualitatem et causam illius, in eu-

ius locum foret surrogatum, data paritate valoris illorum, et omni fraude cessante; et pari modo si feudatarii venderent aut alienarent de bonis feudalibus, id quod alienatum esset, non esset amplius feudale, sed remaneret allodiale, et loco illorum surrogarentur bona allodialia dicti vassalli et feudatarii in simile valore, ad extimationem proborum, quae efficerentur et remanerent feudalia, omni fraude cessante; et idem esset dicendum in casu confiscationis definitive declarandae in favorem dictorum feudatiorum, casu quo docerent directum dominium praedii confiscati esse feudale de feudo illius; et, praedictis exceptis casibus, dicta bona allodialia remanerent allodialia. Praeterea in casibus, in quibus dicti feudatarii collectari possent virtute ipsius transactionis, quod dictae communitates aliquas collectas imponere non possent, sine expressione summae et causae, idque vocatis dictis feudatariis, et si dicti feudatarii essent extra monarchiam, vocatis eorum baiulis vel procuratoribus iurisdictionalibus, illisque certioratis, tempore legitimo, quo possent interesse dictae impositioni, et adhibere illorum impensis alium notarium, si videretur in dicta impositione concludenda, qui una cum secretariis dictarum communitatum notam retineret de huiusmodi conclusionibus feudatarios concernentibus, nec possent dictae collectae converti in alios usus, quam in quos forent destinatae, nec imponi collecta, nisi prius discussa bursa communi ratione et respectu reddituum eiusdem communitatis; quodque per praemissa et superius conventa nullum intelligeretur inferri praeiudicium iuribus et facultatibus acquisitis cuiquam praedictorum statuum, et tam velut universis quam velut singulis ex transactionibus et conventionibus ac quibuscumque actibus iuris et stipulatis inter communitates lo-

Norma in fiendis permutacionibus de bonis allodialibus in feudalia et vicissim.

corum, oppidorum aut particulares personas ex una, et dictos eorum feudatarios ex altera; nec etiam censeretur derogatum privilegiis ab hinc partibus respective obtentis, nisi in iis, de quibus fuit saepius specialiter et expresse conventum et concordatum, sed manerent cuique, prout respective competeant, integra et salva, atque mediantibus praemissis, et illis salvis, dictae hinc inde partes supradictis nominibus renunciaverunt omnibus litibus, processibus, appellationibus et controversiis superius narratis, ita ut esset pax et concordia inter dictos status, prout in diversis instrumentis publicis desuper confectis plenius continetur.

Dictam concordiam confirmat Gregorius.

§ 3. Nos, qui personarum quarumlibet earum praesertim quae nobis ac S. R. E. in spiritualibus et temporalibus immediate subsunt, quietum et tranquillum statum sincero desideramus affectu, motu proprio, non ad electorum et baronum ac feudatariorum praedictorum seu aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate et certa scientia nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula instrumenta praedicta, ac prout illa concernunt, omnia et singula in eis contenta ac inde secuta quaecumque, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, ac illis perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiuicimus, omnesque et singulos iuris et facti ac solemnitatum desuper forsitan omissarum defectus, si qui intervenerunt quomodolibet in eisdem, supplemus; necnon singulas personas trium statuum praedictorum ad illorum observationem perpetuis futuris temporibus omnino teneri et efficaciter obligatos fore, atque sententias, censuris et poenis ecclesiasticis ad id cogi et compelli, nec ab illis ullo unquam tempore, quo-

vis praetextu, occasione vel causa resilire posse; ac quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, motu et scientia ac potestatis plenitudine similibus ex nunc irritum et inane decernimus.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac civitatis Avenienensis et comitatus praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die ix septembris MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 9 septemb. 1591, pontif. an. I.

XL.

Definit casus quibus Camera Apostolica concordare potest cum baronibus super feudis devolutis; ac Pii V constitutionem super fisco applicandis bonis homicidarum, allodialia tantum comprahendere declarat, et ad descendentes huiusmodi homicidarum extendit.

Gregorius Papa XIV, ad futuram rei memoriam.

Ecclesiae Catholicae et Apostolicae cura, quam nobis Deus Optimus Maximus committere pro sua in nos inenarrabili clementia dignatus est, nos subinde admonet officii nostri, ut in iis constitutionibus, quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris haecenus emanarunt, tam circa disciplinam ecclesiasticam quam circa forenses controversias, nihil obscurum, nihil ambiguum aut incertum contineri patiamur, quod occasionem praebere possit controversiis, quae plerumque ab avidis hominibus in eam partem

Ex Regest. in Secret. Brevium.

Derogatur tractis.

Ex eodem.

trahi comperimus, quae a mente legislatoris quam longissime recedunt, quod experientia ipsa quotidie evenire videmus.

Dubium exortum an Camera Apostolica concordare possit cum baronibus circa devolutionem feudorum.

§ 1. Cum enim multae lites et controversiae coram dilectis filiis nostris Camerae Apostolicae clericis aliisque eiusdem Camerae officialibus hactenus indecisae pendeant, iidem officiales super nonnullis difficultatibus, quae saepe et in dies emergunt circa constitutionum Summorum Pontificum praedecessorum nostrorum interpretationem, nos consulere solent, ut opportuna declaratione, omnem tollentes ambiguitatem pendentium ac etiam futurorum negotiorum, decisioni prospiciamus; atque inter alias dubitationes quasdam non indignas nostra determinatione super constitutione felicis recordationis Pii V, praedecessoris nostri, quae incipit *Admonet nos*, sub dat. iv kalendas aprilis, pontificatus sui anno II, nobis insinuarunt, an scilicet, stante praedicta constitutione, liceat in causis, quae super devolutionibus inter dictam Camerae et barones ex quacumque causa vel occasione, sive lineae finitae, si de investitura non appareat, sive canonis non soluti, sive delicti commissi indecisae pendent, liceat transigere et ad aliquam concordiam devenire, sive possessio sit penes barones sive etiam penes Camerae, etiam vigore sententiarum in possessorio litarum, sive ipsam causam ab aliis Curiae tribunalibus inter particulares personas introductam ad se avocari curaverit, et possessionem pro iuribus suis vel ex cessione alterius ex litigantibus adeptae fuerint.

Concordari posse declarat Gregorius in causis huiusmodi praesentis.

§ 2. Nos, huiusmodi controversias et haesitationes tollere volentes; hac nostra in perpetuum valitura constitutione, declaramus in omnibus praedictis casibus licite posse per dictos nostros officiales cum baronibus super dictis feudis transigi et concordari, easque infeudationes,

quas recedendo a lite per eos auctoritate nostra fieri contigerit, sub praedicta Pii constitutione non comprahendi declaramus et decernimus.

§ 3. Et insuper cum felicis recordationis Gregorius XIII, et Sixtus, praedecessores nostri, in constitutionibus, quas adversus bannitos, homicidas et latrones eorumque complices, fautores et receptatores ediderunt, ducatus, dominia, vicariatus, gubernia, feuda, civitates, terras, oppida, castra caeteraque bona, quae ex causis in dictis constitutionibus contentis, Camerae Apostolicae aperta, devoluta, confiscata, applicata et incorporata sub praedicta constitutione Pii V minime comprahendi declaraverint, sed non satis aperte eorum intentionem aperuerint, an praedicta declaratoria comprahendere voluerint ea bona, quorum post confiscationem Camera Apostolica possessionem coepisse reperiretur, an praedicta poena confiscationis afficere voluerint omnes praedictos homicidas et latrones per terras et Statum Ecclesiae grassantes, vel tantummodo horum fautores et receptatores, quae res ansam praebuit controvertendi, diversis diversa sententibus.

Aliud dubium super interpretatione bullarum Gregorii XIII et Sixti V circa dictas Camerae applicandas terras, ubi homicidae grassantur.

§ 4. Nos, omnem ambiguitatem de medio tollere volentes, declaramus intentionis praefatorum praedecessorum nostrorum fuisse in praedicta declaratoria comprahendere etiam ea bona, quorum post confiscationem Camera Apostolica possessionem accepisset, nec non omnes supradictas personas una et eadem poena (prout iuris dispositioni consentaneum esse non ignoramus) comprahendere, ita ut non solum receptatores et fautores, sed etiam homicidae et latrones, qui per Statum Ecclesiasticum manu armata grassantur, sub eadem lege confiscationis bonorum omnium, tam feudalium, sub quacumque forma investiturae concessorum, etiamsi in casibus permissis ex forma

Gregorius declarat, ut comprahendi non solum fautores sed etiam homicidas.

investiturae licuerit fideicommisso eique subiecta fuerint, quam allodialium et aliorum iuxta dictarum constitutionum tenorem, quem hic pro expresso haberi volumus, comprahendi intelligantur, nec non bona eorundem grassatorum et latronum et eorum fautorum ac receptatorum, sic ut praefertur confiscata, declarationi Gregorii et Sixti inhaerentes, supradicta constitutione Pii V non comprahendi declaramus.

Eorum vero bona in bulla Pii V non comprahendi.

Sixtus V confiscationi allodialia tantum subiecta voluit non bona fideicommisso adhiberi.

§ 5. Et quoniam, ad maiorem facinorosorum hominum et grassatorum huiusmodi eorumque receptatorum et fautorum terrorem, idem Sixtus etiam in praeiudicium filiorum, descendentium et aliorum quorumcumque agnatorum in investituris, concessionibus seu aliis dispositionibus comprahensorum, praedicta bona feudalia confiscavit, et Camerae praedictae applicavit et incorporavit; bona vero, in quibus reperiuntur facta fideicommissa, cum in ea parte Sixtus de allodialibus tantum senserit, prout et nos ita sensisse declaramus, ea durante tantum vita naturali delinquentium praedictae Camerae applicavit, cum in his minus sibi licere voluerit quam in feudaliibus, quae ab ipsa principis liberalitate proficiscuntur.

Allodialium lex respicit aliam grassatorum delinquentes.

§ 6. Nos, videntes huius saeculi malitia quotidie pestem hanc grassatorum incrementum suscipere, eosque legum severitate coercere et quantum in nobis est penitus abolere cupientes, decernimus et declaramus ut in descendentes quoque huiusmodi latronum et grassatorum, eorumque fautorum et receptatorum poena derivetur, ita ut omnibus bonis allodialibus priventur, non obstantibus quibuscumque fideicommissis et substitutionibus sub quibuscumque verborum formis et tenoribus conceptis et contentis, transversalibus solis ius intactum ex huiusmodi fideicommissis post obitum delin-

quentium et descendentium reservantes, ut ipsi facinorosi homines, quam in se poenam naturae feritate contemnunt, in filios proprios derivare debeant. Has autem omnes declarationes nostras, excepta extensione poenae confiscationis allodialium, in praeiudicium descendentium veras esse declarationes; et casus omnes, tam praeteritos quam futuros comprehendere volumus.

§ 7. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, et Camerae Apostolicae clericos sanctaeque Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae pro observantia huiusmodi declarationis.

§ 8. Non obstantibus felicis recordationis Pii Papae IV, etiam praedecessoris nostri, de registrandis in Camera Apostolica litteris illius interesse concernentibus, ita ut praesentes, etsi nullo tempore in ipsa Camera registrentur, nihilominus valeant suumque plenarium sortiantur effectum; aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

§ 9. Ut autem praesentes litterae omnibus innotescant, iubemus illarum exemplar ad valvas basilicae Principis Apostolorum et Cancellariae Apostolicae ac in acie Campi Florae publicari, earumque transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eandem prorsus fidem in iudicio et extra adhiberi, quae ipsismet praesentibus adhiberetur.

Transumptum § 3. 4.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die x septemb. MDCXI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 10 septemb. 1591, pont. an. 1.

XLI.

Approbatio Regulae congregationis clericorum regularium Ministrantium Infirmis, cum gratiarum et privilegiorum concessione¹.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Proemium.

Illius, Qui pro gregis Domini salute in ara Crucis immolari non abnuit, vices, quamvis immeriti gerentes in terris, curis urgemur assiduis et continua meditatione pulsamur circa ea, quae pro pauperum Christi infirmorum necessitatibus, nedum corporalibus, sed etiam spiritualibus, adiuvandis, in hac Urbe nostra pie instituta sunt, omni studio intendere, et quae propterea provide facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo et illibata persistent, apostolico munimine roboramus, et ut ad praemissa peragenda christifideles libentius concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequimur, ut exinde reddantur divinae gratiae aptiores, ac charitatis et misericordiae fervor in dies amplius augeatur in eis, aliaque desuper concedimus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Sixtus V congregationem approbavit in Constit. cit. in rubrica.

§ 1. Cum itaque dudum felicis recordationis Sixtus Papa V, praedecessor noster, certis causis adductus, ex certa sua scientia, congregationem sub vocabulo seu nomine Ministrantium Infirmis, in Urbe tunc constitutam, per suas in forma brevis desuper confectas litteras perpetuo approbaverit et confirmaverit, prout in ipsis litteris plenius continetur.

Congregatio postea Regulam constituit.

§ 2. Et sicut accepimus, dilecti filii Camillus de Lellis, modernus ipsius congregationis praefectus, et alii eius socii, cupientes in charitatis vinculo persistere, et

¹ Congregationem istam confirmavit Sixtus V in eius Constitut. xxxv. *Ex omnibus*, tom. viii, pag. 669.

maiori cum animi quiete Deo servire, et ad perficiendam et conservandam eorum congregationis in Christo unionem, quandam vivendi formulam, iuxta ea quae ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, ediderint; factumque sit ut eorundem Camilli et sociorum vitae institutum, sub dicta formula comprehensum, fidelibus gratum et acceptum ac ad proximi subventionem adeo utile et necessarium existat, ut ipsa congregatio numero sociorum admodum creverit, et quamplures christifideles summo desiderio et affectu in dictam congregationem recipi et admitti plurimum exoptent.

Formulae autem praedictae tenor sequitur, qui talis est.

§ 3. Quisquis decreverit se huic charitatis muneri in perpetuum addicere, statuatur se mundo rebusque omnibus saeculi esse mortuum, et Christo soli vivere, seque nobis aggreget, ut admissa peccata expiet sub iugo suavissimo perpetuae paupertatis, castitatis et obedientiae, et sub perenni ministerio aegrotantium, quos etiam pestis incesserit, non solum in nosocomiis, sed etiam in carcerum valetudinariis, ubi aegroti magna tam corporalium quam spiritualium rerum angustia premuntur. Ac de his universis (Deo adjuvante) praecepta dabuntur in constitutionibus suo tempore edendis, quibus sub ullius peccati poena obstringi non intendimus, iis tamen exceptis, ad quae observanda votorum vinculis obligamur.

Quis tenore inseritur.

De quatuor votis.

§ 4. Paupertatem nostram ita interpretamur, ut religiosorum sit paupertas mendicantium eorum, qui nec singuli nec universi fructus ullos ac redditus capiant; quae vero necessaria erunt, ea ex humili exercitio ostiatim emendicandi vel ex elemosynis fidelium nobis sponte oblatis comparabimus; nemo per se et arbitrato

Paupertas.

suo quaeritabit, sed ii soli, quibus ob communem usum ex obedientia id oneris imponetur.

Generalis et
consultorum of-
ficio.

§ 5. Totius congregationis superior, praefectus generalis appellabitur, cuius officium perpetuum erit quoad vivet. Socios autem habebit quatuor, qui consultores dicentur. Creabuntur autem hi, cum congregatio maiorem numerum erit nacta idoneorum hominum; sique pariter officium perpetuum gerent, dum generalis praefectus erit superstes. Votum eorum aeque ac praefecti decisivum erit, praeterquam quod praefectus duplex habebit, singuli illi simplex. Nihil eorum de quibus, secundum constitutiones factas aut faciendas, cum consultoribus decernendum est, statuatur, nisi de illorum consilio et sententia; maior vero pars sententiarum vincet. Ne autem ex sententiarum aequalitate res in dubium veniat, ad id vir gravis de congregatione deputetur, qui voto suo (prout necessitas postulaverit) alterius, quam meliorem censuerit, partis numerum augeat. Praefectus una cum sociis potestatem habebit tum interpretandi et ea explicandi de quibus super instituto nostro (quod hic summam comprehenditur) dubitatio fuerit orta, tum constitutionum ad optimam congregationis disciplinam faciendarum. Constitutiones autem experiendo primum atque utendo expenduntur, deinde a capitulo sive congregatione generali, prout expedire videbitur, admittuntur. Praefectos aliorum locorum¹, ubi congregatio sedem habuerit, et provinciales et visitatores, quos oportuerit, eligent.

De generalis
electione et con-
sultorum ab ex-
mendis.

§ 6. Electio vero generalis praefecti et consultorum posthac in congregatione generali facienda est. In praesens quidem generalis creabitur suffragiis maioris eorum partis qui nunc crucem gerunt, ac

¹ Rectius *CHERUB*, qui legit: *Praefectus generalis ac socii praefecti aliorum*, etc. (B. T.)

iuxta formam statuendam. Idem statim ac renunciatus generalis fuerit, quatuor votorum professione, obedientiae scilicet, paupertatis, castitatis, et, quod praecipuum huius instituti scopum continet, perennis, ut dictum est, ministerii aegrotantium, solemniter se obstringet; tumque ad ipsum aut eum, cui is hoc negotii dederit, eodem modo profitebuntur omnes, qui specimen sui dederint, et idonei ac digni iudicati fuerint.

§ 7. Volumus autem nostros, qui in nosocomiis, cum superiorum suorum iussu (consentientibus eorundem nosocomiorum praefectis) mittentur, ita operam navare, ut nulla publica officia, magistratusque aut reddituum administrationem in iis suscipiant; verum omnes curam aegrotorum, tum corporis tum animae, gerant, et aliquot ex ipsis nocturnas excubias diurnasque ibi ducant, atque aegrotis agonizantibus, donec ex hac vita migrent, nusquam desint. Quod si nobis, ut caeteris pauperibus, nosocomiorum patroni aut administratores, aliquid elemosinae, sive quotidianae, sive menstruae, sive annuae, sive in plures annos largiri voluerint, congregatio nostra ius nullum habeat id exigendi, sed quae dabuntur liberaliter cum gratiarum actione accipiet. Nos enim curae aegrotorum incumbimus nulla mercede vel spe temporali adducti, sed ex instituti nostri obligatione.

§ 8. Itaque ab aegrotis hospitalium nulla munera, nihil pecuniae, nullam omnino rem nostri capiant, ac ne per submissas quidem personas. Legata ab iis, qui in nosocomiis defuncti fuerint, in rem nostram relicta, non admittantur.

§ 9. Qui in hospitalibus sunt nosocomiorum officiales et famuli, in congregationem nostram non recipiantur, sine assensu eorum qui illis in locis praefecti sunt.

§ 10. Experiendo didicimus, plurimis

Officio missio-
rum ad hospita-
lia.

Munera re-
ceptione prohi-
bita.

Officiales in
hospitiis, quando
recipiendi in
Congregatione.

De Infirmorum
extra hospit. vi-
sitatione et cu-
ratione.

maximisque difficultatibus et incommodis, animae praesertim, eos conflictari, qui extra nosocomia et carceres in aliis locis aegrotant, ac potissimum tenues et plebeios homines externosque, qui in conducto degunt. Quare volumus (adiuvante Domino nostro Iesu Christo) a nostris eos invisitari, et iis, quoad fieri poterit, adhiberi consolationem, exhortationem et alia huiusmodi, iuxta constitutiones edendas, priusquam vero illi sensuum usum amittant, adducantur, pro cuiusque conditione et natura, ad protestationes secundum formam Ecclesiae Sanctae faciendas; cumque ingravescet morbus, diu noctuque apud eos excubent nostri, animamque commendent, ac salutaribus monitis opitulentur, magnumque ponatur in eo studium ut hortationibus piis informentur, ne tentationibus succumbant, et in illo formidoloso vitae exitu confortentur, tum ut bene ac diligenter commendetur anima.

Emolumento
ab eis non quae-
rendo.

§ 11. Caveant autem maxime ne quisquam eorum, qui ad visendos per eiusmodi loca aegrotos, et ad charitatem iis praestandam opemque offerendam mittentur, ob labores suos ullum munus aut rem pecuniamve accipiant, nec ullam vel exiguam stipem atque elemosynam, sed omnia ad solam Domini Dei gloriam animarumque salutem fiant atque administrentur. Quinimmo, ut nostrarum utilitatum ratio omnis praetermittatur, nec quisquam proprio aemolumento studeat, nequam nostris aegrotis auctores sint, neque consilium dent aut hortentur ut aliquid erogent elemosynae aut testamentum faciant, aut legata relinquunt in rem atque utilitatem nostram.

Officii divini
recitatione.

§ 12. Propter multas instituti nostri occupationes, qui nostrum Sacris Ordinibus initiati erunt, divinum officium quotidie recitabunt, non in choro, sed privatim ac sigillatim; caeteri tertiam Beatis-

simae Virginis Rosarii partem vel eius officium parvum.

§ 13. Processiones, etiam solemnissimas, caeterasque solemnitates (quibus pie alii religiosi Ordines intersunt) ipsi non obibunt, ut liberius magisque assidue aegrotis operam navent; quo in ministerio perserverare cupimus, immediate subditi curae, animadversioni, speciali protectioni ac defensionis Sanctissimi D. N. Papae sanctaeque Sedis Apostolicae.

§ 14. Ut autem spiritum nostri recreent ac pascant, possintque tantam divinae gratiae ubertatem adipisci ut munera et officia sua cum charitate exequantur, exercébunt se in oratione mentali et vocali, tum in examine conscientiae, seque saepissime munient Sacramento confessionis et communicatione corporis Christi, nonnullis item abstinentiis, quae omnia constitutionibus particulatim exponuntur.

§ 15. Ac quoniam nostris, ut alterius saluti consulant, cum proximis assidue conversandum est, volumus novitios secundum formam edendarum constitutionum iam admissos, praeter accuratam examinationem, per biennium ante probari quam ad professionem admittantur, qui a praefectis, iuxta modum in eisdem constitutionibus statuendum, idonei existimati fuerint, exacto biennio, profitebuntur.

§ 16. Vestis erit pauperum atque honestorum sacerdotum nigri coloris, pallio autem ac tunicae dumtaxat, qui professionem fecerint, assuetur ad dexteram crux oblonga ad palmi mensuram, ex panno castanei coloris, qui vulgo taneus dicitur.

§ 17. Nostri instituti ratio postulat ut longe maior esse debeat laicorum quam sacerdotum numerus. Idcirco statuimus eos tantum esse sacris ordinibus destinandos quos praefectus generalis atque una consultores, vel de eorum licentia alii superiores, non aptos modo ad ipsos

Exemptione a
Processionibus.

Orationis et
Sacramentorum
frequenter.

Novitios reci-
piendis.

Sacerdotum
habitu.

Laicorum et
sacerdotum nu-
mero.

sacros Ordines, sed etiam ad ministerium nostrum ex constitutionum praescripto, congruentes ac necessarios iudicaverint.

§ 18. Idemque servandum decernimus erga clericos, qui ad studium admittentur; ii vero in eo se ex ipsarum constitutionum regulis exercent, ut ita litteris vacent, ne mortificationis et aegrotorum iuvandorum (prout praefectis visum fuerit) studia omittant.

§ 19. Propterea quod haec exercitia, cum disciplina spirituali coniuncta, aerumnas et incommoda afferunt, quodque gravia sunt nobis ac tetra loca frequentanda, experti sumus, eorum tuendae valetudinis causa, quae his officiis in Domino functi fuerint, aliquo loco opus esse, ubi puro, libero ac salubri aere, gravis odor et putor conceptus expurgetur, nostrisque e multis laboribus ac vigiliis respirent, quem etiam locum destinari cupimus nostris ex invaletudine se reficientibus, quo citius afflictas vires recuperentur. Quare eiusmodi locum habere congregatio poterit, idque fore interpretamur, salva et integra, cui dediti sumus, paupertate, eius autem loci qualitas constitutionibus definiatur.

§ 20. Quos praeterea in urbibus et oppidis congregatio novitios educabit, possit habitationem habere separatam a professorum domo.

§ 21. Cum autem, sicut accepimus, in praemissis nihil quod pium non sit aut salutare reperitur, nos, ut Camillus et socii praefati in eorum pie vivendi proposito eo promptiores reddantur, quo se maiori Sedis Apostolicae gratia et favore complecti animadverterint, et praemissa dictae Sedis patrocinio communiri et corroborari viderint, providere volentes, Camillum et socios praedictos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab ho-

mine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes; necnon dictarum litterarum datam, ac praemissorum omnium et singulorum veriores, etiam totos tenores, ac occasiones et causas ac circumstantias, etiam hic de necessitate exprimendas, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, motu proprio, non ad dictorum Camilli et sociorum praefatorum aut aliorum pro eis nobis desuper oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra et de apostolicae potestatis plenitudine, praemissa omnia et singula, tamquam ad spirituales profectum animarum pertinentia et opportuna, apostolica auctoritate tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, ac illis perpetuae et inviolabilis firmitatis robor et patrocinium adicimus et apponimus, omnesque et singulos tam iuris quam facti ac quarumcumque solemnitatum, etiam substantialium, hic forsitan de necessitate exprimendarum et inserendarum defectus, perpetuo supplemus.

§ 22. Dictosque Camillum et socios ac ipsam congregationem illiusque membra omnia, nunc et pro tempore in quibusvis locis consistentia, sub nostra et huius sanctae Sedis Apostolicae ac beati Petri speciali et immediata protectione suscipimus et admittimus.

§ 23. Et nihilominus, potiori pro cautela, Camillo et sociis praefatis ac eorum cuilibet, ut quodcumque eis visum fuerit, possint praedicta substantialia religiosae vitae, paupertatis, videlicet, castitatis et obedientiae et perennis ministerii aegrotantium vota, iuxta, praefatae formulae tenorem emittere; et praefectus hac prima vice eligendus, in manibus cuiuscumque personae in dignitate seu ad-

ministracione ecclesiastica constituae, saecularis vel cuiusvis Ordinis regularis, solemniter profiteri, et tam ipse, quam alii pro tempore existentes praefecti, et socii eiusdem congregationis, sub nomine et nuncupatione Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, in communi et de communi viventes, in locis sibi forsitan concessis vel in futurum concedendis, sub dicta immediata et speciali protectione in unum habitare, et ex eis inter se superiorem, praefectum nuncupandum, eligere, ut praefertur, iuxta eorum formulam huiusmodi.

§ 24. Et quoscumque alios saeculares clericos, quavis dignitate fungentes, seu laicos qui, Deo inspirante, ad huiusmodi propositum ac communem vivendi modum sese conferre et conformare voluerint, recipere, et post approbationem, iuxta praedictam eorum formulam, ad huiusmodi votorum professionem, in manibus eorum superioris seu praefecti emittendam, et ad communem vivendi modum admittere.

§ 25. Necnon inter eos quascumque constitutiones particulares, quas ad huiusmodi congregationis seu religionis finem, et omnipotentis Dei gloriam proximique utilitatem conformes esse et conducere iudicaverint, condere, et tam hactenus factas quam in posterum faciendas constitutiones ipsas, iuxta temporum et locorum ac rerum qualitatem et varietatem mutare, alterare seu in totum cassare, et alias de novo condere, facere et edere possint et valeant; quae postquam mutatae seu de novo conditae, editae ac ab Urbis vicario examinatae et approbatae fuerint, eo ipso dicta apostolica auctoritate confirmatae et approbatae, ac etiam de novo concessae (etiam sub quacumque data, per praefectum et seu alios superiores dictae congregationis eligenda) sint et esse censeantur, dummodo tamen

sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis ipsiusque congregationis regularibus institutis non contrarientur, quas, ut praefertur, sine nova approbatione Sedis Apostolicae vel primo conditas, vel mutatas servare in omnibus teneantur, secundum instituti rationem.

§ 26. Necnon etiam eidem Camillo et sociis ac pro tempore existentibus praefectis generalibus aliisque omnibus et singulis personis dictae congregationis, ut omnibus et singulis quibuscumque, etiam speciali nota dignis, privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, praerogativis, concessionibus et gratiis quorumvis, etiam Cisterciensis, Cluniacensis ac Sancti Benedicti monachis, clericis regularibus et presbyteris collegialibus Societatis Iesu, et canonicis congregationis Lateranensis, ac quibuscumque aliis clericis regularibus et aliorum tam Mendicantium quam non Mendicantium Ordinum et congregationum fratribus et personis, tam in spiritualibus quam in temporalibus, in specie vel in genere, etiam communicative, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem praefatam quomodolibet concessis, quae tamen sint in usu, nec sub ullis revocationibus comprehensa, necque decretis dioti Concilii nec ipsius congregationis regularibus institutis contraria, et quibus illi, tam in vita quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones et iniunctarum poenitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet uti, potiri, frui et gaudere possunt aut poterunt quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus uti, potiri, frui et gaudere, ac illorum omnium participes esse possint et debeant pariformiter et aequae principaliter, absque ulla prorsus differentia; perinde ac si congregationi, praefectis, sociis ac per-

Studentibus.

Locis recreationis.

Novitiorum habitatio.

Pontificis confirmatio supra dictarum Regularium.

Sub Sedis Ap. protectione receptio.

Licentia supra dicta emittendi quatuor vota.

Et alios in religionem recipient.

Statutaque facere poterunt.

Privilegiis concessio.

sonis et eorum domibus et ecclesiis vel oratoriis huiusmodi nominatim et specialiter ac generaliter concessa fuissent.

Facultas generalis omnes subditos absolvendi, etc.

§ 27. Ac pro tempore existenti praefecto generali huiusmodi, ut per se vel alium seu alios, ad id per eum pro tempore deputatum seu deputatos, omnesque et singulos eiusdem congregationis socios et personas, sub eius obedientia, disciplina et correctione pro tempore degentes, ab omnibus et singulis eorum peccatis, ante vel post ingressum in dictam congregationem per eos commissis, necnon a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis et secularibus sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, non tamen nominatim, quomodolibet latis et promulgatis, et huiusmodi sententiis innodatis, aut in locis ecclesiastico interdicto suppositis, divina officia celebrantes et suscipientes, et censuris huiusmodi sic ligatos, et propterea aut alias ex quocumque capite vel causa, praeterquam homicidii voluntarii, bigamiae ac membrorum mutilationis, irregularitatem incurrentes, apostolica auctoritate, in foro conscientiae tantum absolvere, necnon cum eis, si opus fuerit, etiam cum rehabilitatione et abstersione inhabilitatis et infamiae maculae dispensare, ita tamen, quod sic absoluti et dispensati pro tempore, si ex huiusmodi congregatione quocumque egrediantur, eo ipso in pristinas sententias et censuras, a quibus eos absolvi contingerit, relabantur et reincidant.

Facultas professorum suscipiendi ordines a quocumque antistite.

§ 28. Ipsi sociis, fratribus expresse professis congregationis huiusmodi et eorum singulis, ut a quibuscumque maluerint catholicis antistitibus gratiam et communionem dictae Sedis habentibus; ad sacros, etiam praesbyteratus, ordines, sub titulo pauperatis congregationis huiusmodi promoveri, de licentia tamen praefecto seu alterius eorum superioris, secundum eorum constitutiones; ipsique antistites ordines ipsos huiusmodi sociis, absque obedientiae et omnium aliorum promissione vel obligatione conferre.

§ 29. Ac dicto praefecto generali pro tempore existenti, seu de illius licentia, praefectis inferioribus aliorum locorum, seu provincialibus dictae congregationis pro tempore existentibus, et illorum vicariis, ac locatenentibus ut cum eiusdem congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu et quovis alio nefario et illicito ac prohibito et damnato coitu provenientes patientibus, postquam in dicta congregatione vota emiserunt, ut, defectu huiusmodi non obstante, ad quoscumque sacros, etiam presbyteratus, ordines promoveri, et in illis in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascumque administrationes, personatus, praeseminentiatus et officia dictae congregationis eligi, admitti et assumi illaque gerere et exercere.

Facultas generalis dispensandi super defectu natalium.

§ 30. Ac praefecto et sociis congregationis huiusmodi, ut quaecumque loca et domus ad inhabitandum eis donata vel ab illis quomodolibet habita, in domos et oratoria Ordinis et congregationis huiusmodi erigere, facere, seu erigi procurare, absque nova dictae Sedis desuper obtinenda approbatione, libere et licite possint et valeant. Necnon si contingat praefectum et socios ipsos aliquam domum, ecclesiam, oratorium seu quemvis alium locum dictae congregationis aedificare et construere, seu id per alicuius personae testamentum mandari vel quovis modo offerri domum, ecclesias seu oratoria vel loca huiusmodi, cum omnibus ad id necessariis et opportunis construi et aedificari, ac locum pro huiusmodi constructione oblatum recipi posse; ipsasque domos, ecclesias, oratoria et cellas ubilibet per dictos socios pro tempore constructa vel eis donata, eo ipso, quo aedificata vel donata fuerint, apostolica auctoritate, erecta, approbata et confirmata, ac bona quaecumque pro domorum vel oratoriorum huiusmodi vel personarum inibi commorantium sustentatione et manutentione, per quoscumque christi fideles pro tempore donata, relicta et legata, eo ipso, praedicta auctoritate, perpetuo applicata et appropriata esse et censi, ecclesiasque et oratoria praefata cum coemeteriis per quoscumque episcopos benedici seu consecrari, et quovis modo polluta reconciliari possint et debeant, perpetuo concedimus et indulgemus, statuimus et ordinamus.

Aliaque loca recipienda.

§ 31. Et volumus quod a correctione regulae congregationis huiusmodi, secundum ordinationes factas, ut vigor disciplinae melius conservetur, appellari, aut talis appellatio per ullum iudicem admitti, nec ab officiis absolutio aut privatio peti nullatenus possit.

Appellatio a correctione prohibetur.

Et impetratio praelaturarum;

Et alteri quam praefecto conferri;

§ 32. Nec praefectus generalis dictae congregationis pro tempore existens aliquam dignitatem extra Religionem seu congregationem ipsam, sine eiusdem seu illius congregationis expressa licentia; nec aliquis ex sociis huiusmodi, absque consensu dicti praefecti generalis, et expressa licentia, quae dari non valeat, nisi ad id a Romano Pontifice per obedientiae praeceptum pro tempore fuerint coacti, praelaturas vel quamcumque aliam dignitatem acceptare, vel ad illam assumi queat.

§ 33. Necnon, quod quilibet ex sociis congregationis huiusmodi peccata sua proprio praefecto vel ab eo deputato seu deputatis et aliis, secundum ordinationes congregationis praefatae designatis seu designandis, confiteri debeat, nisi super hoc a dicto proprio praefecto alium confessorem eligendi facultatem habuerit.

§ 34. Ac inhibemus ne quis, post emissam

vota secundum constitutiones seu ordinationes eiusdem congregationis, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem praefatam approbatum (Cartusiensum Ordinem dumtaxat excepto) transferri; egressi vero alias, quam ut praefertur, de Ordine seu consortio huiusmodi, in nullo alio, praeterquam Cartusiensum Ordine praedicto, admitti, recipi vel retineri possint.

§ 35. Ipsi praefectus generalis et alii inferiores praefecti eiusdem congregationis, per se vel alios, illos sic egressos et alios quoscumque dictae congregationis apostatas, et etiam alios quosvis insolentes, et qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apostatas praefatos contigerit reperiri, excommunicare, capere, incarcerare, coercere et alias suae disciplinae submittere, necnon ad id, si opus fuerit, auxilium brachii saecularis invocare.

§ 36. Insuper praefecto generali, vel de eius licentia, aliis locorum praefectis seu superioribus dictae congregationis, etiam pro tempore existentibus, ut in sua congregatione quoscumque alios saeculares, laicos, clericos seu in presbyteratus Ordine constitutos aggregare et adiacere pro piis misericordiae et charitatis operibus huiusmodi exercendis; qui sic aggregati, omnibus et singulis indulgentiis et gratiis eiusdem congregationis gaudeant et potiantur, et gaudere ac potiri debeant, et illas consequantur, dummodo ea opera faciant et exercent, quae pro eisdem indulgentiis et gratiis consequendis fuerint praescripta.

§ 37. Necnon praefecto generali et aliis superioribus, necnon de eorum etiam facultate, universis fratribus et sociis congregationis ministrantium infirmis huiusmodi, in presbyteratus ordine constitutis, ut in locis ubi degunt, et eis pro tempore morari contigerit, habere oratoria, et in eis missas et alia divina officia celebrare.

Ad aliosque Ordines transferri.

Apostatae coercentur.

In dicta congregatione laici recipi possunt.

Divina officia celebrentur.

lebrare, ac ecclesiastica sacramenta recipere libere et licite possint et valeant respective, etiam concedimus et indulgemus.

§ 38. Ipsamque Congregationem Ministrantium Infirmis, et universos illius socios et personas singulas, ac eorum bona et res quascumque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione et visitatione quorumcumque locorum Ordinariorum et episcoporum, salva tamen decretorum dicti Concilii dispositione, eximimus et penitus liberamus.

§ 39. Necnon privilegia indulgentias, praerogativas, exemptiones, immunitates, gratias et indulta, monachis et fratribus ac Societatis Iesu et canonicis aliisque personis supradictis, tam in spiritualibus quam in temporalibus, tam in specie quam in genere, etiam communicative, concessa, ut praefertur, ad praefectum generalem, etiam pro tempore existentem, aliosque socios et etiam particulares congregationis huiusmodi Ministrantium Infirmis perpetuo extendimus et ampliamus, ac in eis locum habere et suum plenarium effectum sortiri debere decernimus et declaramus.

§ 40. Et insuper animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra Communione refectis, qui dictam congregationem pro tempore ingredientur, die primi illorum ingressus et receptionis ac emissionis professionis, necnon, qui similiter poenitentes et confessi, si id commode fieri poterit, ac dicta Communione refecti, in dicta congregatione pro tempore decesserint, in eorum mortis articulo, praesertim in proximi subventionem, ratione pestis seu cuiuscumque alterius morbi contagiosi, in forma Iubilaei anni sancti Romae concedi soliti, necnon etiam vere

poenitentibus et confessis ac Sanctissimo Eucharistiae Sacramento refectis, in piorum operum misericordiae et charitatis exercitio perserverantibus, singulis primis diebus dominicis cuiuslibet mensis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus et elargimur. Ac eisdem sociis et religiosis dictae congregationis et in ea aggregatis, ut etiam omnibus, ut praefertur, et singulis indulgentiis, quibus ipsimet religiosi gaudent, et eos gaudere ac potiri volumus, quotiescumque infirmis praesto fuerint, ac illos noctu visitaverint et curaverint, eorumque lectos faciendo, ac illis ad manducandum porrigendo et auxiliando, ac disponendo ad bene moriendum, et viam salutis ac doctrinam christianam illos docendo, ac denique omnia officia charitatis, vel spiritualia vel corporalia, quae ad animarum aedificationem pertinent, exercendo, et sacramenta ecclesiastica administrando, ceteraque similia praestiterint, pro quolibet praemissorum piorum operum, necnon omnibus et singulis officialibus et ministris ac aliis personis dictae congregationis ob infirmitatem vel propter obedientiam seu alia de causa domi remanentibus, si quinquies Orationem Dominicam, et toties Salutationem Angelicam devote recitaverint, etiam viginti annos et totidem quadragenas de eis iniunctis et alias quomodolibet debitis poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus. Ac quod omnes et singuli utriusque sexus benefactores huius congregationis possint esse participes omnium operum meritoriorum, quae in congregatione huiusmodi pro tempore fiunt, etiam concedimus et indulgemus.

§ 41. Decernentes easdem praesentes litteras sub quibuscumque similium vel dissimilium indulgentiarum vel aliarum gratiarum revocationibus, suspensionibus,

limitationibus, derogationibus, et aliis contrariis dispositionibus, etiam in favorem basilicae Principis Apostolorum de dicta Urbe, seu Cruciatiae Sanctae, aut etiam per nos seu per alios Romanos Pontifices praedecessores nostros ac dictam Sedem, etiam motu et potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumvis imperatorum et regum instantiam, pro tempore quomodolibet factis, minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo concessas esse et censeri debere.

§ 42. Sicque per quascumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere; irritum quoque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 43. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ostiensi et Tusculano episcopis, ac dilecto filio causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori, per apostolica scripta, motu pari mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras ac omnia et singula in eis contenta, ubi et quando expedierit, ac quoties pro parte praefecti et sociorum praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praesertis efficaces defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia observari. Non permittentes praefectum ac socios praefatos desuper a quoquam quomodolibet molestari seu inquietari; contradictores, dicta auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo.

§ 44. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae octavi, etiam praedecessoris nostri, qua cavetur ne mendicantes loca ad inhabitandum recipere, seu recepta mutare praesumant, absque dictae Sedis licentia speciali, de prohibitione huiusmodi expressam mentionem faciente. Necnon dicti Sixti praedecessoris, ac Pictavensis concilii contra illegitimos, et quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum ac nostra, de non concedendis indulgentiis ad instar constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac Cisterciensis, Cluniacensis, Sancti Benedicti, Mendicantium, et Societatis Iesu, et canonicorum Lateranensium Ordinum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros praefatos ac nos et dictam Sedem, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie ac alias quomodolibet, etiam plures, concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse, motu pari, derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo

Exemptio ab ordinariis. dependentia iuxta Concilium Tridentinum.

Privilegia omnium Ordinum communis.

Indulgentias addit.

Clausula sublata, etc.

Executores defensores.

Clausula praeservativa.

Derogatio contrariorum.

ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§ 45. Volumus autem quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius canonici metropolitanae vel alterius cathedralis ecclesiae seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides, in iudicio et extra, adhibeatur, quae praesentibus eisdem adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§ 46. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, appositionis, suppletionis, susceptionis, admissionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, exemptionis, liberationis, extensionis, ampliacionis, decreti, declarationis, relaxationis, mandati, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo primo, undecimo kalendas octobris, pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 21 septembr. 1591, pontif. anno 1.

XLI 1.

Privilegia, indulgentiae ac facultates omnes a Summis Pontificibus presbyteris Societatis Iesu in Indiis Occidentalibus et Orientalibus concessa confirmantur, et ad viginti annos prorogantur.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium. — Haec Constitutio posita a Cocquellio sub num. XLVI, ratione supra dicta, chronologice disposita est.

(R. T.)

Gregorius Papa XIV

universis christifidelibus praesentes litteras inspecturis,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Alias siquidem felicis recordationis Pius Papa quartus, praedecessor noster, sub die 11 februarii MDLXIII, pontificatus sui anno quarto, omnibus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, seu firmum id faciendi, statutis a iure temporibus, propositum habentibus, qui Sancti Pauli in Goan, et alterius in Malacan, et aliorum collegiorum Societatis Iesu ecclesias in eius Sancti, sub cuius invocatione fundatae fuerint, festis, ac easdem seu sacella vel earum aliquam seu aliquod in festivitate Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi, a primis vespers usque ad occasum solis sequentis diei, devote visitaverint, ibique pias ad Deum preces fuderint, singulis diebus, quibus id fecerint, ac quoties aliquem ex infidelitate et idololatria ad veri Dei cognitionem reducerint, toties plenariam indulgentiam ac iubilaeum concessit.

Pius PP. IV christianis Ecclesias Societatis Iesu in Indiis erectis visitantibus, ad veram aut aliquem Dei cognitionem reducentibus plenariam indulgentiam et iubilaeum concessit.

§ 2. Et deinde felicis memoriae Pius Papa V, etiam praedecessor noster, per alias suas sub dat. xv decembris MDLVII, pontificatus sui anno secundo, omnibus christifidelibus in quibuscumque Oceani Indiis aut Sinarum regione vel Brasilia constitutis, praesentibus et futuris, qui, contriti et confessi, quamlibet ecclesiam et capellam seu xenodochium in iis partibus dilectorum filiorum presbyterorum et ministrorum Societatis Iesu cura et opera erecta aut in posterum erigenda, devote visitaverint, ac ut supra oraverint, quadraginta dies et semel quolibet anno, aliquo die festo, quem provincialis dictae Societatis constituerit, septem annos et totidem quadragenas in perpetuum etiam concessit.

Alias indulgentias concessit Pius V.

§ 3. Et successive similis recolendae

Gregorius etiam XIII alias indulgentias ac gratias spirituales elargitus est.

memoriae Gregorius Papa XIII, similiter praedecessor noster, sub die XII augusti MDLXXIII, pontificatus sui anno secundo, eisdem christifidelibus utriusque Indiae et transmarinorum limitum, qui processionibus iuxta ritum sanctae Romanae Ecclesiae faciendis, ac precibus Indorum et Aethiopum seu quorumvis aliorum neophitorum et aliorum christianorum interessent et eas associarent, christianam doctrinam cum eisdem recitassent vel privatim docerent, quoties id facerent septem annorum et totidem quadragenarum; invisentibus autem infirmos, et praesertim Indorum hospitalia, xenodochia et alia similia loca pia, ipsis etiam infirmis per se vel alium ministrando, singulis diebus, quibus id facerent, viginti quinque; qui vero ad infirmos accedentes ibi pernoctarent, quinquaginta; eis etiam, qui coram Beatae Mariae imagine, ab alma Urbe ad collegii civitatis Limae in Perù delata, tertiam Rosarii partem vel coronam recitarent, centum; scholaribus vero in utraque India existentibus, qui eiusdem Beatae Mariae Virginis confraternitati ibi institutae adscriberentur, singulis eiusdem Beatae Mariae Virginis ac Resurrectionis, Pentecostes et Nativitatis Domini nostri Iesu Christi festivitibus, quibus, confessi et contriti Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumerent, et coronam vel tertiam partem Rosarii recitarent, tercentum annorum de iniunctis seu alias quomodolibet debitis poenitentibus; in Annuntiationis vero et Assumptionis ipsius Beatae Mariae diebus tamen plenariam; eis quoque, qui singulis diebus veneris cuiuslibet Quadragesimae devote processionibus publicis in partibus et locis transmarinis ad orandum pro conversione gentilium et haereticorum reductione institutis interessent, et se flagellarent, etiam plenariam; reliquis vero omnibus eisdem processionibus praesentibus, con-

tritis et confessis, tertiae partis peccatorum suorum; ac eis, qui in utriusque tam Orientalis quam Occidentalis Indiae quacumque regione arma contra Infideles ob fidei catholicae defensionem et propagationem aut alias iusto bello, assumerent, in singulis huiusmodi expeditionibus, tam navalibus quam terrestribus, dummodo peccata sua confiterentur, et nisi ministrorum inopia vel temporis angustia aut alia licita de causa impedirentur, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumerent, similiter plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam concessit. Quodque pro animabus eorum, qui in praedictis utriusque Indiae navigationibus aut expeditione contra Mahometanos aut alios infideles ab humanis decederent, ut quicumque confessi et contriti tertiam partem Rosarii aut unam coronam pro dictorum et aliorum quorumcumque christifidelium, qui in mari decederent, animabus recitarent, quoties id ageretur, toties per modum suffragii unam ex dictis animabus a poenis purgatorii, dummodo per dictos defunctos non steterit, quin tempore periculi mortis ipsorum, peccata sua confiterentur, liberare, valeret.

§ 4. Nec non etiam scholaribus utriusque Indiae huiusmodi, qui in scholis presbyterorum dictae Societatis dant operam litteris, ut in presbyterorum eiusdem ecclesiis missas et alia divina officia tempore interdicti et cessationis a divinis, ianuis clausis, dummodo ipsi causam huiusmodi interdicto aut cessationi non dedissent, audire; ipsisque presbyteris, ut inibi, etiam scholaribus praesentibus, tempore praedicto, missas et alia divina officia celebrare possent, indulsit.

§ 5. Ac deinde per alias litteras sub die VIII septembris eiusdem anni, ad decennium tunc proximum, omnibus et singulis tam presbyteris quam aliis de dicta

Scholaribus permittit missas audire in ecclesiis Societatis Iesu tempore interdicti.

Presbyteris, aliisque de dicta Societate in Indiis morantibus indulgentiam plenariam elargitus est.

Societate existentibus, quos in qualibet utriusque Indiae regione vel Oceani insula aut navigatione, eundo vel redeundo mori contingeret, plenariam.

Prout etiam christifidelibus eorum ecclesias enunciat hic diebus visitantibus.

§ 6. Ac tam eisdem presbyteris, clericis et aliis christifidelibus utriusque sexus, qui in quibusvis utriusque Indiae, ac regionum, provinciarum, terrarum, insularum aliorumque locorum praedictorum eiusdem Societatis domorum et habitationum ecclesiis tam erectis quam erigendis in illarum dedicationis vel invocationis, aut Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi festivitibus vel diebus, confessi et contriti, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumerent, aut si alibi confessi essent, et Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum huiusmodi suscepissent, eodem die aliquam ex dictis ecclesiis visitarent et inibi orarent, etiam plenariam; illis vero, qui aliquam ex dictis ecclesiis quibusvis festivis diebus contriti et debito tempore confitendi propositum habentes visitarent, et ut supra orarent, septem annos indulgentiae concessit.

Indulgentias ecclesiae Sancti Thomae in Indiis concessas ad ceteras ecclesias extendit pro diebus a praeposito generali designandis.

§ 7. Ac deinde per alias litteras sub die ix ianuarii MDLXXVI, pontificatus sui anno IV, indulgentiam plenariam ac peccatorum remissionem omnibus christifidelibus in Indiarum et Brasiliae partibus degentibus, vere poenitentibus et confessis, ecclesiam S. Thomae apostoli in Indiis praedictis, vel aliquam ex certis eiusdem Societatis ecclesiis illarum partium visitantibus, et inibi SS. Eucharistiae Sacramentum sumentibus, et, ut praefertur, orantibus, quater in anno perpetuis futuris temporibus vivae vocis oraculo concessam, ad omnes et singulas alias ecclesias collegiorum, domorum et residentiarum eiusdem Societatis regionum praedictarum, saltem inter se per centum miliaria distantias, similiter quater in singulis annis in diebus per illius praepositum generalem designandis, perpetuo extendit.

§ 8. Ac eisdem christifidelibus, qui aliquam ex praedictis ecclesiis quadragesimae et aliis temporibus stationum Urbis, dominicis et feria sexta diebus visitarent, easdem omnes et singulas indulgentias concessit, quas consequerentur, si ecclesias et basilicas Urbis in diebus stationum huiusmodi devote visitarent.

Concessit etiam indulgentias stationibus Urbis addictas.

§ 9. Illisque, qui singulis diebus feriae sextae primae hebdomadae cuiusque mensis easdem ecclesias devote visitarent, et inibi quinquies Orationem Dominicam, et toties Salutationem Angelicam pro exaltatione fidei catholicae recitarent, septem annos; in festis vero Domini nostri Iesu Christi, et Beatae Virginis, Apostolorum ac Sancti, sub cuius titulo ecclesia consisteret, decem annos; iis autem, qui in aliqua ex dictis ecclesiis confessi essent, vel SS. Eucharistiae Sacramentum surapsissent, toties viginti annos; facientibus insuper conscientiae examen, et de peccatis per eos commissis vere poenitentibus, centum dies relaxavit.

Aliasque adiunxit indulgentias.

§ 10. Utriusque etiam sexus christifidelibus, qui aliquam ex confraternitatibus per episcopos auctoritate earumdem litterarum erigendis, ingrederentur, semel in die eorum ingressus, si vere poenitentes et confessi devote communicarent, ipsisque similiter poenitentibus et confessis et eodem Sacramento reffectis, ter in vita, plenariam; concessit etiam eisdem confratribus, qui processionibus et divinis officiis interessent, centum dies; et qui ecclesiam, in qua confraternitas huiusmodi instituta esset, sexta feria cuiuslibet hebdomadae devote visitarent, decem annos et totidem quadragenas; mulieribus eiusdem confraternitatis, si quoties signum campanae audirent, semel Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam flexis genibus devote recitarent, indulgentias ceteris confratribus praesentibus concessas, eisdemque confratribus

Et confraternitatibus erectis vel erigendis appropinquavit.

qui in die festo Corporis Christi ac eius octavae, poenitentes similiter et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumerent, eisdem etiam poenitentibus et confessis, in mortis articulo, plenariam; ac eis etiam vere poenitentibus et confessis, qui in diebus stationum Urbis, altare seu locum in quo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum custoditur, visitarent, et septies Orationem Dominicam et salutationem Angelicam recitantes, ut praefertur, orarent, easdem indulgentias stationum Urbis consequerentur. Item eisdem confratribus utriusque sexus, similiter poenitentibus et confessis, singulis annis in die Coenae Domini septem annos et totidem quadragenas; qui vero ad altare ipsius Sanctissimi Sacramenti in tertia dominica cuiuslibet mensis, et in die Coenae Domini Sacrosanctam Eucharistiam sumerent; iisque, qui Sacramentum ipsum in processione post maiorem missam, tertia dominica cuiuslibet mensis fieri consueta, comitarentur, centum dies; et tam illis quam aliis christifidelibus dictum Sacramentum, dum ad aegrotos defertur, associantibus, et qui hoc facere impediti, ad sonum campanae genuflexi, semel Orationem Dominicam et Salutationem Angelicam recitarent et pro infirmo orarent, centum dies, ac respective omnium peccatorum indulgentiam et remissionem concessit.

Episcopis facultatem concessit erigendi confraternitates Corporis Christi.

Confratribus vero eligendi si bi confessarium, a quo ter in anno a casibus

§ 11. Insuper Indiarum et Brasiliae episcopis ad quinquennium tunc proximum, a die earumdem litterarum receptionis computandum, easdem confraternitates et sodalitates sub Sanctissimi Sacramenti invocatione, in quibuscumque locis suarum dioecesium erigendi et instituendi facultatem concessit.

§ 12. Ipsisque confratribus, ut quemcumque presbyterum ex approbatis ab Ordinario, saecularem vel regularem, etiam in mortis articulo, etiamsi mors

tunc non subsequeretur, in suum possent eligere confessorem, qui eos ab omnibus peccatis, criminibus, excessibus et delictis, quantumcumque gravibus, etiam Sedi Apostolicae et locorum Ordinariis reservatis, praeterquam in litteris Coenae Domini contentis, ter in vita absolvere et eis poenitentiam salutarem iniungere posset.

Sedi Ap. et Ordinariis reservatis absolvantur.

§ 13. Eisdemque confratribus ac pro tempore existentibus episcopis, una cum consilio confratrum, qui in dictis confraternitatibus conscribentur, quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta et sacris canonibus non contraria, circa dictarum sodalitatum tranquillum statum, condendi, et condita mutandi et de novo edendi, quae eo ipso dicta auctoritate confirmata essent, concessit.

Et statuta quaecumque condendi, quae a Sede confirmata conserantur.

§ 14. Et demum felicitis recordationis Sixtus Papa V, etiam praedecessor noster, easdem indulgentias et gratias ac peccatorum remissiones die xiv martii MDLXXXVII, pontificatus sui anno secundo, ad decennium a fine ultimi termini computandum, prorogavit.

Sixtus V huiusmodi gratias ad decennium prorogavit.

§ 15. Ac universis christifidelibus in partibus Indiarum vere poenitentibus et confessis ac Sanctissimo Eucharistiae Sacramento reffectis, quoties aliquem ex infidelitate et idololatria ad veri Dei cognitionem reducerent, indulgentiam plenariam ac iubilaeum ad decennium concessit.

Et christianis, qui aliquem ex infidelitate converterent, indulgentiam plenariam concessit.

§ 16. Idem etiam Pius IV die xv iunii, ut eiusdem Societatis provinciales vel ab eis deputati presbyteri cum neophitis provinciarum utriusque Indiae aliarumque regionum, in quocumque seu quibusvis a iure divino non prohibitis consanguinitatis vel affinitatis gradibus, vel alias coniunctis matrimonium inter se contrahere, seu iam in, etiam scienter, contractis, remanere valerent, in

Pius IV provincialibus Soc. vel ab eis deputatis facultatem imperitus est cum neophitis Indis in quocumque consanguinitatis vel affinitatis gradu a iure divino non prohibito pro matrimonii contractis vel contrahendis dispensandi in foro conscient. tantum, ubi Ordinarii facile adiri possunt.

partibus, ubi Ordinarii facile adiri possent, in foro conscientiae tantum perpetuo.

§ 17. Et insuper ibidem infra tamen viginti annos tunc proximos, quod ipsi locorum Ordinarii de presbyterorum eorumdem, tamquam adiutorum et assessorum suorum in locis, ubi eorum commode posset haberi copia, consilio, et cum illis, etiam in iudiciali foro.

§ 18. In reliquis autem provinciis Ordinariorum praesentia destitutis, vel ab eis non minus ducentis millibus passuum remotis, quod provinciales et deputati presbyteri cum eisdem neophitis etiam in utroque foro gratis dispensare, et eos, qui in gradibus prohibitis huiusmodi, etiam scienter, contraxissent, ab excessibus ac excommunicationis aliisque censuris et poenis ecclesiasticis in utroque foro absolvere, ac prolem inde susceptam legitimam decernere.

§ 19. Quod etiam Gregorius praedictus per alias suas litteras die XVII iulii MDLXXVII expeditas, ad alios viginti annos extendit.

§ 20. Et quod ipsi presbyteri, tam in dictis partibus quam ubilibet constituti, quibus aliqua Eucharistiae fragmenta seu minutiae vel alias pro tempore intercederent, etiam post peractum sacrificium, absque ullo conscientiae scrupulo, reverenter sumere valerent, facultatem concessit.

§ 21. Insuper idem Gregorius per alias suas litteras, supradicta die VIII septembris expeditas, et ad decennium tunc proximum valituras, facultatem alias per felicis recordationis Paulum III, praedecessorem nostrum, tunc suum, eidem praeposito generali concessam, et presbyteris eiusdem Societatis, quos in Sarracenorum et aliorum infidelium terras et alias provincias remotissimas mitteret, christianos in eis commorantes ab omnibus peccatis, sententiis, censuris, etiam in bulla Coenae Domini contentis et re-

servatis, absolvendi facultatem confirmando, ad eiusdem Societatis presbyteros, tam ad orientales quam occidentales Indias, omnesque insulas et regiones transmarinas, ad quas Hispani et Lusitani penetrant, extendit.

§ 22. Eisdemque, ut semel a praeposito generali vel ab aliquo episcopo approbati, ad praedicandum, confessiones audiendum et missas celebrandum, pro ministrorum huiusmodi exercitio, ulterius licentiam et approbationem ab aliis episcopis petere seu habere minime tenerentur, sed absque illis praemissa facere.

§ 23. Et etiam extra ecclesias consecratas, super altaribus portatilibus, in loco tamen decenti, etiam per horam ante diluculum, vel etiam post meridiem in illis regionibus, cum opus foret, celebrare, et in Maluco, Iappono et aliis regionibus, insularum, terrarum, provinciarum et locorum praedictorum partibus et locis, a quibus valde remoti sunt episcopi, oleis sanctis per duos vel tres aut quatuor annos ante consecratis libere uti possent; nec non in singulis ecclesiis Societatis huiusmodi singula ad arbitrium illorum superiorum respective nominanda altaria, etiam privilegiata, ut quicumque ex praedictis presbyteris Societatis praedictae tantum Missae sacrificium pro defunctis celebrarent, per modum suffragii proficesset, concessit.

§ 24. Et die X februarii MDLXXIX, pontificatus sui anno septimo, tam illa, quae occidentali quam quae orientali Indiis concessa sunt et posthac concedentur privilegia, gratiae et facultates, ita invicem communicavit, ut singuli earumdem Indiarum ac novae Hispaniae dictae Societatis religiosi, illis aequae principaliter gauderent.

§ 25. Per alias vero litteras die IV novembris MDLXXIX, pontificatus sui anno

Reservata dispensatione Ordinarii in foro iudiciali de eorumdem presbyterorum Soc. consilio ad XX annos.

Ubi vero nulli essent Ordinarii vel distarent de milliaris dictis Presbyteris facultatem concessit absolvendi in utroque foro.

Has facultates Gregorius XIII ad XX annos prorogavit.

Et Presbyteris Soc. concessit ut si aliqua Eucharistiae fragmenta superessent etiam post missam sumere possent.

Facultatem etiam praeposito generali et presbyteris a Paulo III factam absolvendi in partibus infidelium a casibus in bulla Coenae reservatis, extendit ad Indias et regiones, quas Hispani vel Lusitani penetrant, ad decennium.

Declaravit etiam eos, qui semel pro Sacramentorum administratione a praeposito vel ab aliquo episcopo fuerint approbati, alia non indigere approbatione.

Aliasque concessit facultates hic indicatas.

Declaravit singula privilegia et facultates pro singulis provinciis concedi aequae principaliter.

Facultatem dispensandi concessit super vo-

to castitatis, non tamen solemniter, cum neophytis.

octavo, eidem generali aliisque per ipsum ex dicta Societate deputandis, ut cum neophitis aliisque ad fidem reductis, ex rationabili et legitima causa super voto castitatis, non tamen solemniter, ac matrimonio de facto, et in faciem Ecclesiae, sive scienter sive ignoranter contracto, et quovis occulto impedimento, propter quod tale matrimonium in conscientia esset invalidum, et contrahentes sine scandalo separari non possent, dispensandi.

§ 26. Ac super bonis malè acquisitis, ad quae restituenda ipsi neophiti et alii praedicti incertis personis obligati existerent, cum eis ad opera pia componendi, vel si ipsi indigerent eis, in toto vel parte remittendi, ad decennium facultatem concessit.

§ 27. Et deinde ad aliud decennium praemissas omnes gratias et facultates per alias litteras die XII augusti MDLXXXIV, pontificatus sui anno XIII prorogavit, prout in singulorum indultorum litteris, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis et insertis haberi volumus et habemus, plenius continetur.

§ 28. Quare nos attendentes quod uberes fructus in recenti illa vineae Domini portione ex praemissis et aliis per dictos praedecessores Societati praedictae et eius presbyteris concessis, in dies proveniant; volentesque propterea tempus ipsum et gratias concessas ampliare, et ne defectu temporis a tam pio et laudabili opere cessetur, et alias desuper opportune providere; praedictas et omnes alias facultates ac privilegia, indulta, indulgentias et gratias per dictos vel alios etiam praedecessores et eorum singulos quomodolibet concessas et concessas, ac desuper confectas litteras, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, suppletentes omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si

qui in eisdem et aliis, illorum vigore, subsequitis intervenerint.

§ 29. Et quia concessionem et prorogationem praemissorum a diversis praedecessoribus nostris variis et successivis temporibus factae fuerunt, adeo difficile foret cuiusque prorogationis huiusmodi finem attendere et computare, ideo, ad tollendam omnem ambiguitatem et molestiam, concessionem omnes, de quibus supra, ad viginti annos, a data praesentium computandos, infra quos presbyteri dictae Societatis et alii praedicti facultatibus et gratiis sibi concessis respective uti libere in omnibus et per omnia possint, dicta auctoritate prorogamus, extendimus et ampliamus et, quatenus opus sit, de novo concedimus.

§ 30. Et insuper, quia a nonnullis dubitatum seu haesitatum fuit an omnes indigenae, illarum regionum oriundi et naturales, et christianorum indigenarum, etiam baptizatorum filii, etiam in eorum infantia baptizati, iure neophiti appellari possint, prout hucusque praedicta facultate dispensandi ad matrimonia tam in orientalibus quam occidentalibus partibus utentes intelligendum duxerunt. Idcirco tenore earumdem praesentium decernimus et declaramus, omnes oriundos seu naturales supradictarum omnium tam orientalium quam occidentalium partium, imo etiam si Aethiopes, Angolani, vel quarumvis aliarum transmarinarum regionum, etiamsi christianorum filii et in infantia baptizati, vel etiam inter se vel cum europeis mixtim progeniti sint, praesentis prorogationis tempore durante, et ad concessionem huiusmodi effectum, esse et intelligi debere neophitos, dictosque presbyteros cum huiusmodi, ut vel matrimonio coniungi, vel in iam contracto remanere possint, sive eorum alter tantum, sive etiam uterque inde oriundus, ac proprie indigena sit, in quibus-

Et ad XX annos prorogat.

Qui sub neophytorum nomine comprehendendi debeant, defuit, pro matrimonialibus concedendis dispensationibus.

Bona male acquisita condonandi.

Singulasque facultates et gratias an. MDLXXXIV ad aliud decennium prorogavit.

Omnia praedicta confirmat Gregorius XIV.

cumque consanguinitatis seu affinitatis gradibus, iure divino, ut supra, non prohibitis, dispensare posse, concedimus et indulgemus; suppletes simili modo omnes et singulos, etiam solemnitatum quarumcumque defectus, si qui quomodolibet desuper intervenerint.

Mestizos etiam neophytos censendos esse declarat.

§ 31. Quin etiam, quia de mixtim pro-
genitis, quos *mestizos* vocant, maius dubium esse potest, declaramus etiam dictos presbyteros Societatis Iesu posse cum eisdem mestizis, quos similiter ad hunc effectum neophytos censendos esse, decernimus, in gradibus et matrimoniis contractis et contrahendis praedictis, dummodo non ita facile id fiat, dispensare, eisdemque presbyteris facultatem desuper concedimus opportunam.

Decernitur super praedictis presbyteros a nemine posse molestari.

§ 32. Decernentes presbyteros dictae Societatis super praemissis et aliis iuxta facultatem praedictam et illius vigore exequendis, ex quovis praetextu vel quaesito colore, per quoscumque loci Ordinarios seu alios superiores vel iudices ecclesiasticos et saeculares, quavis auctoritate fungentes, molestari, perturbari seu inquietari nullatenus posse.

Clausulae firmitate praemissorum.

§ 33. Sicque in praemissis per quoscumque iudices, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrarium.

§ 34. Non obstantibus praemissis ac omnibus illis, quae singuli praedecessores praedicti voluerunt in suis quibusque litteris praedictis non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Quorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis

1 Notandum censeo, Gregorium XIV constitutione, cui initium est *Pro nostra*, dat. die 11 martii, Cartusiensibus privilegia omnia confirmasse.

habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XXI septembris MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 21 septemb. 1591, pontif. an. I.

XLIII.

Confirmatio decreti in synodo provinciali Valentino circa legata in testamento seu alias a defunctis relicta, et quartam funeralem.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Quae pro indemnitate parochialium ecclesiarum provide facta fuisse comperimus, ut diligenter et accuratae observentur, libenter approbamus, et alia desuper ordinamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Prooemium.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, die vigesima nona mensis maii, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo, in synodo dioecesana Valentiniensi inter alia decretum seu statutum fuerit quod de legatis, sive in testamento seu alias a defunctis factis Sedi vel alicui parochiarum Valentiae, non debeat dari quarta portio parochiae, cuius fuerit defunctus, nisi talia legata fuerint dimissa pro expensis exequiarum ipsius defuncti, pro oblationibus scilicet fiendis in sepultura, pro duobus cereis, cuiuscumque formae fuerint, coram cruce portandis, quia de omnibus istis quarta pars debeatur parochiae, ultra duos cereos, qui laicis parochiae defuncti debentur, qui in suis exequiis deservient, legaverit ecclesiae seu monasterio ubi sepelietur, tali casu de omnibus illis, cuiuscumque formae fuerint,

Decretum synodi Valentinae.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Non debetur quarta parochiae de ornamentis ecclesiae cuiuscumque relicta.

sive plures sive pauci, pars quarta debeatur parochiae defuncti. Si defunctus dimiserit alicui ecclesiae seu monasterio vexilla, tappeta serica vel aurea, calices, cruces, aut alia quaecumque ornamenta, quae solum in honorem et cultum Dei et ecclesiae deserviunt, vel quantitatem aliquam ad ea faciendum, de istis non debetur portio quarta parochiae defuncti; sed si talia fuerint dimissa, ut post obitum ipsius convertantur in usum vel utilitatem propriam sacerdotum, vel fructum ecclesiae seu monasterii ubi fuerit sepultus; si talis dimisso sortitur suum effectum, tunc de his debetur et solvatur portio quarta: si defunctus dimiserit pecuniam vel missas alicui ecclesiae seu monasterio, et etiam dimiserit suae parochiae, in qua sepultus fuerit, aliquid de praedictis legatis, tunc non debetur portio quarta dictae ecclesiae de legatis aliarum ecclesiarum; si vero non fecerit mentionem de parochia sua, in qua sepultus est, tunc de melioribus legatis aliis ecclesiis relictis primo detur sibi unum, quia mater defuncti fuerit, ubi ecclesiastica sacramenta et sepultura sibi fuerunt ministrata. Si defunctus elegerit sepulturam in aliquo monasterio seu ecclesia, quae non fuerit sedes Valentiniensis, nec aliqua parochiarum eiusdem, et dimiserit illi monasterio seu ecclesiae, ratione sepulturae ibi electae, centum, et suae parochiae dimiserit decem pro canonica portione sibi debita, tunc de illis centum debent superaddi parochiae quindecim pro complemento viginti quinque, quae dictae parochiae debentur pro quarta portione dictorum centum. Si autem talis absolute legaverit dictae parochiae decem, non intentione solvendi dictam quartam portionem, tunc integre percipiat dictos decem, et ultra hoc, viginti quinque pro sua quarta portione. Et hoc fuit inductum in compensationem damnorum, quae Sedes et parochiae

praedictae sustinent propter licentiam seu privilegium quod habent audiendi confessiones, et recipiendi ad sepulturam parochianos dictarum ecclesiarum parochialium. Si quis elegerit sepulturam in aliena dioecesi, et quod de iure non sit solvenda quarta portio parochiae defuncti; tamen quia talis fuit et est consuetudo in Valentiniensi dioecesi, si evenerit casus, quarta pars debet solvi parochiae dicti defuncti.

Confirmatur a Pontifice.

§ 2. Nos, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium decretorum Concilii Tridentini interpretum, quibus hoc negotium diligenter videndum et examinandum ac nobis referendum commisimus, decretum seu statutum huiusmodi, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus.

Explicatio super efformatione quartae funeralis.

§ 3. Declarantes quod, dum cavetur quod si defunctus aliquid propriae parochiae legaverit, ei quarta portio de rebus alteri parochiae relictis non debeatur, id ita expresse intelligendum, cum id, quod propriae parochiae legatum fuit, ad integram quartam ascendat; alioquin ex legatis alteri parochiae seu ecclesiis relictis, decernimus faciendam esse supplementationem.

Clausulae.

§ 4. Necnon sic examinatum et correctum, ac per praesentes approbatum et confirmatum decretum seu statutum huiusmodi ab omnibus et singulis quavis auctoritate, dignitate et honore fungentibus, quos illa quomodolibet concernunt et concernent in futurum, et ad quos spectat et spectabit in futurum, inviolabiliter observari mandamus et iubemus; sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate,

ubicumque iudicari et diffiniri debere. Irritum quoque et inane decernimus si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio con-
rariorum.

§ 5. Non obstantibus quibusvis statutis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis, quoque indultis et litteris apostolicis, quomodolibet in contrarium concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Quocirca venerabili fratri nostri nunc et pro tempore existenti archiepiscopo Valentinien. seu eius officiali, auctoritate apostolica, mandamus quatenus dictum decretum, sic examinatum, correctum, approbatum et confirmatum, ab omnibus illis, quos illud concernit et concernet in futurum, etiam sub censuris ecclesiasticis, auctoritate nostra, observari faciat, cogat et compellat. Contradictores quoslibet et rebelles et praemissis non parentes per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Fides trans-
umptorum.

§ 6. Ceterum, quia difficile foret, etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxiv septembris m̄d̄xci, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 24 septembr. 1591, pontif. an. i.

XLIV.

Confirmatio gratiarum et indultorum eremi Camaldulensis, congregationis-que dicti eremi, et Sancti Michaelis de Murano Ordinis Camaldulensis sub regula Sancti Benedicti; cum privile-

giorum quibuscumque aliorum religionum, etiam Mendicantium, Ordinibus concessorum et concedendorum communicatione ¹.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto nobis desuper apostolicae servitutis officio, ad ea, quae a praedecessoribus nostris pro ecclesiasticarum, praesertim regularium, personarum, quae sub suavi Religionis iugo Altissimo famulantur, directione et tranquillitate, statuta et concessa fuerunt, conservanda et augenda, libenter inducimur ut apostolicis gratis et favoribus circumsepti et muniti, cum maiori quiete ac devotionis fervore, sub regularis vitae observantia ac monastica disciplina, vivere, ac Deo Optimo Maximo preces fundere liberior valeant.

§ 1. Sane pro parte dilectorum filiorum generalis, et visitorum, ac priores eremi necnon congregationis eiusdem eremi et Sancti Michaelis de Murano Camaldulensis Ordinis, nobis nuper exhibita petitio continebat quod alias felicis recordationis Leo decimus, Clemens septimus, Paulus tertius, Iulius etiam tertius, Gregorius decimustertius et Sixtus quintus, ac alii Romani Pontifices praedecessores nostri, tunc existentibus generali et visitoribus ac priori eremi necnon congregationis eiusdem eremi et Sancti Michaelis de Murano diversa privilegia, facultates et indulta ac gratias spirituales et temporales concesserunt, omniaque et singula privilegia, indulta, facultates et gratias ac

¹ Alia de hoc Ordine Camaldulensi, vide in Constitut. xxviii, Alexandri II: *Nulli*, tom. II, pag. 48. Privilegia autem signanter vide in Alexandri IV Constitut. XLIV, tom. III, pag. 657: *Officii*, et in Leonis X Constit. II: *Etsi*, tom. V, pag. 543, ac Pii V Const. LVII: *Et si mendicantium*, tom. VII, pag. 573.

Prooemium.

Praes Romani
Pontifices con-
gregationi in-
dulta concesserunt.

concessionem ipsis ac personis, domibus et bonis eorundem eatenus, tam apostolica quam ordinaria, imperiali vel regia auctoritatibus quomodolibet concessa, et consuetudine legitime praescripta, acquisita, apostolica auctoritate, certis modo et forma, confirmaverunt.

Et loca eiusdem sub Sedis Apostol. protectione susceperunt.

§ 2. Ac inter alia statuerunt et voluerunt quod monasteria, prioratus, ecclesiae, hospitalia, capellae et loca dicti Ordinis et congregationis, tunc et pro tempore existentia, ac eorum quodlibet, necnon abbates, priores, abbatissae, fratres et sorores ac personae in eis degentes, in ius et protectionem beati Petri et Sedis Apostolicae, ac sub eorum et sua protectione essent.

Exemeruntque ab omni collecta, decima, etc.

§ 3. Eademque monasteria, ecclesiae, prioratus et loca manualia, granciae, possessiones et bona, ac praelati et personae congregationis praedictae ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio ac alio quocumque reali ac personali, mixto munere vel gravamine omnino immunes essent et exempti.

Omnia beneficia congregationi unita, per eius praelatos conferri mandantur.

§ 4. Statuto praeterea quod omnia et singula monasteria, hospitalia, prioratus et beneficia ecclesiastica et loca eidem congregationi unita et aggregata seu in posterum aggreganda per quoscumque, cuiusvis dignitatis fuerint, in titulum vel commendam obtenta, cum primum percipere vel decessum illa obtinentium vacarent, ad eundem Ordinem effectualiter reverterentur, et congregationi praedictae huiusmodi pleno iure et cum effectu aggregarentur, possentque praelati et alii, qui beneficia et loca aliqua dicti Ordinis in titulum vel commendam haberent, titulo et administrationi dictorum locorum in manibus generalis et capituli cedere, qui possessiones huiusmodi admittendi potestatem habere intelligerentur ad hoc ut eidem congregationi unirentur et effectualiter aggregarentur, ita tamen ut loca,

quae sic applicari contingeret, monachis dictae Religionis, iuxta eorum instituta concedenda, debitis propterea non fraudarentur obsequiis; sed per praelatos monasteriorum vel locorum, quibus applicata forent et annexa, onera et officia consueti implerentur.

Praelatorum eiusdem monasterii professorum numerum taxarunt.

§ 5. Insuper statuerunt et ordinarunt quod eiusdem congregationis et Ordinis praelatorum numerus augeri non posset, nec plures essent quam septem, qui essent eiusdem monasterii professi, excepto tamen generali, qui in dicto numero non comprehenderetur.

Generali potestatem absolventi monachos, etc., amplissimam dederunt.

§ 6. Ac praeterea eidem generali pro tempore existenti, ut monachos ac moniales dictae congregationis a quibusvis, etiam maioris, excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus pro tempore irretiti forent, etiamsi illorum absolutio dictae Sedi specialiter vel generaliter reservata foret; satisfacto tamen iis ad quorum instantiam censurae ipsae forsitan emanaverant, ac a quibusvis irregularitatibus tam de iure quam ex ipsius eremi constitutionibus et regularibus institutis quomodolibet provenientibus, et quibuscumque aliis peccatis, criminibus, excessibus et delictis, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam talibus quod de illis esset Sedes praedicta merito consulenda, et dictae Sedi qualitercumque reservatis, exceptis contentis in bulla in die *Coenae Domini* legi consueta, quoties opportunum foret, eorum confessionibus diligenter auditis, absolvere, ac eis pro commissis poenitentiam salutarem iniungere, ac se ipsum, etiam a quocumque alio praelato vel eremita sacerdote, vices suos illi committendo, absolvi facere libere et licite posset, facultatem concesserunt.

§ 7. Eidemque priori et eremitis eremi

Priori et eremitis Camaldulensis omnia indulta eremi S. Romualdi communicant.

huiusmodi, quod omnibus et singulis privilegiis, indultis, concessionibus, indulgentiis et gratiis, eremitis S. Romualdi, alias de Massalio, in genere quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, ac quibus eremite congregationis S. Romualdi huiusmodi utebantur, potiebantur et gaudebant, ac uti, potiri et gaudere poterant quomodolibet in futurum uti, gaudere et potiri libere et licite possent.

Dubiaque desuper oriunda in favorem congregationis interpretari decreverunt.

§ 8. Et quod quicquid dubii in dictis privilegiis, concessionibus et gratiis emergerit, id, data verborum ambiguitate ac iuris peritorum interpretatione, in favorem congregationis et locorum particularium eiusdem interpretari deberet, statuerunt et ordinarunt, prout in diversis dictorum praedecessorum desuper confectis litteris et ordinationibus, vivae vocis oraculo factis, plenius continetur.

Hic modo Pontifex praedicta omnia confirmat.

§ 9. Quare pro parte generalis et visitatorum ac prioris eremi necnon congregationis eiusdem eremi ac S. Michaelis de Murano huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum ut singulis praedictis caeterisque in eisdem litteris contentis robur nostrae approbationis adicere, et alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur. Nos igitur, eosdem generalem et visitatores ac priorem eremi necnon congregationem eiusdem eremi et S. Michaelis de Murano ac singulares personas monasteriorum et locorum eorumdem, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, precibus etiam venerabilis fratris nostri Ptolomaei episcopi Tusculanensis S. R. E. cardinalis Comensis nuncupati, eiusdem Ordinis et Religionis Camaldulensis protectoris, inclinati, eosdemque generalem et visitatores praedictos a quibusvis excommunicationis et censuris absolventes, ac singularum litterarum praedictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil

penitus omissis, insererentur, praesentibus pro expressis habentes, cessiones, uniones, aggregationes et incorporationes singulorum monasteriorum, ecclesiarum, hospitalium, beneficiorum et locorum quorumcumque, in eisdem praedecessorum litteris, et praesertim Leonis X, expressorum, eidem vestrae congregationi, vigore eorumdem indultorum apostolicorum et facultatum huiusmodi, hucusque factas, et quae effectum sortitae sunt, ratas et validas ac efficaces existere, decernimus et declaramus. Necnon uniones et aggregationes huiusmodi, ac omnia et singula privilegia, facultates et indulta praemissa, prout expressa sunt, necnon omnia et quaecumque alia privilegia, indulta, concessiones, exemptiones, immunitates, facultates et gratias, tam spirituales quam temporales, generali, visitatoribus, priori et congregationi ac Ordini praedicto, necnon monasteriis, ecclesiis, domibus et locis illorumque singularibus personis, tam per dictos praedecessores quam alias quomodolibet dicta auctoritate apostolica concessa, necnon singulas dictorum praedecessorum litteras, ac omnia et singula in illis contenta et inde secuta quaecumque, quatenus sint in usu, et prout hactenus observata fuerunt, apostolica auctoritate praedicta, ex certa nostra scientia, tenore praesentium approbamus, confirmamus et innovamus, illisque perpetuae ac inviolabilis firmitatis robur adicimus; ac omnes et singulos tam iuris quam facti ac solemnitatum quarumcumque quomodolibet omissarum aliosque defectus, si qui forsitan interverint in eisdem, supplemus; unionesque et aggregationes ac omnia alia et singula praemissa, et in eisdem litteris contenta et comprehensa ac superius expressa, eidem generali, visitatoribus, priori et congregationi ac Ordini praedictis, eorumque personis et ministris et cuilibet

Praesertim ea omnia quae in litteris Leonis continentur.

eorum, auctoritate et tenore praedictis, etiam de novo, etiam motu proprio et ex certa scientia nostra, ac de apostolica potestatis plenitudine, perpetuo concedimus et indulgemus.

Ordinariis ac locorum Ordinariis quibuscumque ut super privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, facultatibus et gratiis huiusmodi, tam spiritualibus quam temporalibus, eosdem generalem et abbates, etiam ratione visitationis, correctionis aut alio quovis praetextu, etiam respectu monasteriorum monialium eiusdem Ordinis, sua cura et gubernio generalis et abbatum praedictorum existentium, ullatenus molestare, inquietare vel perturbare audeant vel praesumant.

§ 10. Ac districtius praecipiendo mandamus quibusvis archiepiscopis, episcopis ac locorum Ordinariis quibuscumque ut super privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, facultatibus et gratiis huiusmodi, tam spiritualibus quam temporalibus, eosdem generalem et abbates, etiam ratione visitationis, correctionis aut alio quovis praetextu, etiam respectu monasteriorum monialium eiusdem Ordinis, sua cura et gubernio generalis et abbatum praedictorum existentium, ullatenus molestare, inquietare vel perturbare audeant vel praesumant.

Indulta quorumcumque regularium congregationi elargiuntur.

§ 11. Ac praeterea volentes eosdem generalem, visitatores, priorem eremi, necnon congregationis eiusdem eremi ac S. Michaelis de Murano, ac Ordinem praedictum Camaldulensem amplioribus favoribus et gratiis prosequi, eidem generali, visitatoribus, priori, monasteriis, domibus et locis Ordinis et congregationis praedictae, omnia et singula privilegia, praerogativas, concessiones, iurisdictiones, cautelationes, favores, facultates, declarationes, depositiones, immunitates, exemptiones, indulta, cuiuscumque generis existentia, necnon indulgentias, etiam plenariam, ac peccatorum remissiones, caeterasque gratias spirituales et temporales, quibusvis aliis regularium congregationum Ordinibus eorumque monasteriis, tam virorum quam mulierum, eorumque generalibus, abbatibus aliisque superioribus et personis eorumdem, in quibuscumque mundi partibus existentibus, alias quomodolibet concessa et concedenda, ac quibus de iure, usu, consuetudine vel privilegio aut concessione apostolica, regia, imperiali, archiepiscopali, episcopali,

in genere vel in specie, tam coniunctim quam divisim, etiam per viam communicationis et extensionis, alii quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere quomodolibet possint et poterunt in futurum, etiamsi talia sint vel fuerint quae specialem et individuum requirerent mentionem, seu in praesentibus de verbo ad verbum insertionem et particularem concessionem, eisdem auctoritate et tenore, perpetuo communicamus, extendimus et concedimus. Ita quod iidem generales, visitatores, monasteria et loca praedicta ut praefertur, ac eorum praelati, fratres et personae praedictae, ac eorum res et bona sub eorum cura et secundum eiusdem congregationis instituta nunc et pro tempore viventes et existentes, et praemissis omnibus et singulis aequè pariformiter et absque alia penitus differentia, perinde ac si illis et eorum singulis personaliter et specialiter et expresse ac nominatim necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem congregationi expediant (dummodo eiusdem congregationis regularibus Ordinibus eiusque gubernio, privilegiis, constitutionibus et diffinitionibus non adversentur), uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint et valeant.

§ 12. Insuper, cum eiusdem Ordinis, et congregationis praelati, qui sint eiusdem monasterii professi, plures quam septem, excepto generali, qui in dicto numero non computatur, ordinationibus apostolicis, minime esse valeant, tenore praesentium, apostolica auctoritate, numerum praelatorum dictae congregationis augemus. Ita quod futuris temporibus octo praelati eiusdem monasterii professi (excepto generali quem in dicto numero volumus non comprehendere) esse possint et valeant; ac praesertim in his dictae suae congregationis monasteriis et ecclesiis, videlicet Sanctae Mariae a Puteo Stra-

Praelatorum numerum eiusdem monasterii professorum auget.

tae Taurinensis, S. Viti in Carrubio Mediolanensis, Sanctorum Catherinae et Romualdi Cremonensis, necnon S. Augustini de Bassiano de Abrutio, et etiam S. Nicolai de Cornu eiusdem provinciae Abrutii Penensis suos abbates et praelatos eligere, deputare ac instituere, ut in aliis suis monasteriis dictae congregationis, possint et valeant.

Clausula sublata, etc.

§ 13. Decernentes sic et non aliter per quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, etiam locorum Ordinarios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, vicelegatos, Sedis Apostolicae nuncios et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere. Irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exequutorum deputatio.

§ 14. Et nihilominus eidem venerabili fratri nostro Ptolomaeo episcopo Tusculano S. R. E. cardinali Comensi, eiusdem congregationis et Ordinis protectori nunc et pro tempore existenti, ac dilecto filio curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem generalis, visitorum, prioris eremi et congregationis praedictae aut alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem praesentes litteras et in eis contenta quaecumque inviolabiliter observari ac plenum effectum sortiri; necnon generalem, visitatores, abbates, priores et monachos praedictos et eorum singulos omnibus praemissis pacifice frui et gaudere, non permittentes

eos et eorum quemlibet desuper, contra praesentium tenorem, sub quovis praetextu, etiam subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, etiam defectu intentionis nostrae, per quoscumque molestari, perturbari vel impediri. Contradictores quomodolibet et rebelles, etiam per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae derogatoriae.

§ 15. Non obstantibus nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac felicitis recordationis Bonifacii Papae octavi praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus diactis, aliisque apostolicis et in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel particularibus, constitutionibus et ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, declarationibus, inhibitionibus et decretis; privilegiis, quoque, indultis et litteris apostolicis, legatis, nunciis et Ordinariis ac congregationibus et Ordinibus praedictis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis et decretis irritantibus, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam motu simili et concistorialiter aut alias quomodolibet concessis, et etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus et formis specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas ge-

nerales idem importantes, mentio seu quaevis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, etiamsi in eis caveretur expresse quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo et formis derogari possit, aliorum omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, ad effectum praemissorum derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Clausulae praeservativae.

§ 16. Volumus autem ut praesentibus nostris litteris per quascumque revocationes seu apostolicas constitutiones, sub quibuscumque verborum formis, etiamsi motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine emanaverint, derogari non possit, nisi eorumdem privilegiorum et praesentium totus tenor de verbo ad verbum inseratur, ac de omnibus et singulis dictae congregationis monasteriis nominatim specifica mentio fiat.

Transumptorum fides.

§ 17. Quodque earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius praelati dicti Ordinis aut protectoris ac notarii publici subscriptis, et sigillo dictae congregationis aut alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides adhibeatur, in iudicio et extra, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxiv septem-

bris, millesimo quingentesimo nonagesimo primo, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 24 septembr. 1591, pont. an. 1.

XLV.

Investituram comitatus de Montafia favore Francisci Sfondrati factam ab archiepiscopo Taurinensi confirmat, imposito partibus perpetuo silentio.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad Romanum Pontificem spectat dubia quaecumque remove, ob quae lites et discordias oriri posse verendum est, ut inde quieti et concordiae, nobilium praesertim, personarum opportune consulatur.

Exordium.

§ 1. Sane, cum alias per obitum quondam Ludovici comitis de Montafia, qui dictum comitatum in feudum perpetuum, durante eius linea masculina, ab ecclesia metropolitana Taurinensi obtentum possidebat, eo quod sine filiis masculis decesserit, ad ecclesiam ipse comitatus devolutus fuerit; et felicitis recordationis Gregorius Papa decimustertius, praedecessor noster, eius possessionem apprehendi fecerit, licet dilectus filius noster Hieronymus tituli Sancti Petri ad Vincula presbyter cardinalis de Ruvere, archiepiscopus Taurinensis ius investiendi de dicto comitatu ad se, tamquam ecclesiae Taurinensis archiepiscopum, spectare praetenderet, super quo diu in Romana Curia disputatum fuit; cumque novissime nos ad apostolatus apicem, divina disponente clementia, assumpti, liti huiusmodi adhuc indecisae pendenti finem imponere volentes, per ipsum Hieronymum cardinalem, uti archiepiscopum Taurinensem, investituram de dicto comitatu fieri consenserimus, idemque Hieronymus car-

Post mortem comitis de Montafia Gregorius XIII huius comitatus possessionem capti mandavit.

Archiepiscopus Taurinensis ius investiendi spectare ad se praetendit.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Et Franciscum Sfondratum investit. **dinalis et archiepiscopus dilectum filium virum Franciscum Sfondratum, nostrum secundum carnem nepotem, de praedicto comitatu, quem nos in marchionatum ereximus, investiverit, prout in publicis documentis ac litteris nostris apostolicis super hoc confectis plenius continetur.**

Hanc investituram confirmat Gregorius.

§ 2. Cumque, sicut accepimus, nullae ipsius Ludovici filiae praetendant investituram in eas, ut eiusdem Ludovici comitis proximiores, fieri debere, et propterea iam forsitan litem super hoc intentaverint seu intentare iacent; nos, omnem super praemissis litium anfractum de medio tollere volentes, ac investiturae scripturarum et litterarum praedictarum tenores, litisque et causae huiusmodi, quatenus iam intentata sit, status et merita, nominaque et cognomina collitigantium praesentibus pro expressis habentes, eandemque litem et causam a quibuscumque iudicibus ad nos, harum serie avocantes, illamque penitus extinguentes, motu proprio, non ad Francisci marchionis aut alicuius pro eo nobis desuper oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, investituram in personam dicti Francisci marchionis de dicto marchionatu Montifiae factam, ac inde confecta instrumenta, scripturas et litteras, in eisque contenta, ac inde secuta quaecumque, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus, etiam substantiales, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, ipsamque investituram sic factam suum plenum effectum omnino sortiri ac perpetua firmitate subsistere debere, perinde ac si nulli eiusdem Ludovici comitis prorsus liberi aut proximiores, qui ipsam investituram ipsis (tanquam e-

iusdem Ludovici comitis proximioribus) fieri praetendere possent, existerent, declaramus.

§ 3. Et nihilominus omne ius omnemque actionem filiabus aut aliis Ludovici comitis proximioribus competentem in ipsum Franciscum marchionem transferimus, perpetuumque super praemissis omnibus dictis Ludovici comitis filiabus et cuicumque alteri ipsius proximiori silentium imponimus.

§ 4. Investituramque sic factam nullo unquam tempore invalidati, retractari, infringi, in ius vel controversiam revocari, praesentesque litteras de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel alio quocumque defectu notari, impugnari, aut contra praemissa aliquid iuris vel gratiae remedium, etiam ex eo quod praedictae Ludovici comitis filiae vel alii proximiores aut alii interesse habentes vel praetendentes praemissis non consenserint, neque ad ea vocati fuerint, impetrari posse; sicque in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

§ 5. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quaesito, ac piae memoriae Simmachii et Pauli secundi ac Pii quinti et aliorum quorumcumque romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae non aliendis seu de non infeudandis, aliisque quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac dictae ecclesiae Taurinensis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et

Et in dictum Franciscum Sfondratum ius Ludovici consanguineis competentis transfert.

Clausulae.

Contrarium derogatio.

consuetudinibus; legibus quoque pontificiis, imperialibus et municipalibus, privilegiis, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodocumque concessis, confirmatis et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die prima octobris MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 1 octobris 1591, pont. an. I.

XLVI.

Moderatio indultorum S. R. E. cardinalium super collatione beneficiorum.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Sanctissimus in Christo pater et D. N. D. Gregorius divina providentia Papa XIII, ex quibusdam contra dispositionem iuris communis S. R. E. cardinalibus super collatione beneficiorum ecclesiasticorum, apud Sedem Apostolicam vacantium concessis indultis et facultatibus, saepenumero impeditus, quo minus solitam Sedis huius benignitatem erga pauperes et benemeritos liberaliter exercere posset, ac simul volens litibus obviare, quae super illorum interpretatione oriuntur, felicitis recordationis Pii Papae V, sui praedecessoris, vestigiis in hac parte inhaerendo:

Moderatio indultorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium super collatione beneficiorum.

§ 1. Omnia et quaecumque indulta, concessionem, facultates et privilegia conferendi quaecumque apud Sedem Apostolicam vacantia aut in posterum vacatura beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, saecularia et quorumvis Ordinum regularia, quomodocumque qualificata, ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem et quamcumque aliam dispositionem tam dictorum cardinalium,

1 Aliam moderationem edidit Pius V in eius Constitut. LVI: Sanctissimus, tom. VII, pag. 574.

ratione patriarchalium, metropolitanarum et aliarum cathedralium ecclesiarum, non tamen earum, quibus in titulum aut denominationem sui cardinalatus praesunt, circa quae aliquid de novo disponere non intendit; necnon monasteriorum, prioratuum, dignitatum et aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, quae quomodolibet obtinent et in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, provisio et quaevis alia dispositio illis ex causa factae per eos cessionis, regiminis et administrationis seu commendae aut resignationis ecclesiarum, monasteriorum et aliorum huiusmodi beneficiorum, apostolica auctoritate reservata, etc. existit vel in posterum reservabitur; quam etiam aliorum quorumcumque inferiorum collatorum aut collatricum, coniunctim vel divisim, de iure, privilegio, consuetudine aut alias quomodolibet pertinentia, ac etiam illa commendandi, ac alias de eis disponendi, vel de consensu ipsorum cardinalium requirendo in provisione eorumdem beneficiorum apud Sedem praedictam, ut praefertur, vacantium, per Sanctitatem suam faciendae; et quod sine consensu huiusmodi factae provisiones aut quaevis aliae dispositiones nullae et irritae sint, omnibus et singulis cardinalibus praedictis per quoscumque Romanos Pontifices ac Sanctitatem suam et dictam Sedem, etiam motu proprio et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, et consistorialiter, ac etiam ex pactis inter dictos Pontifices et cardinales diversis temporibus factis, firmatis et iuratis, ac quibusvis onerosis et aliis causis concessis, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata, innovata ac extensa, quibuscumque concepta formulis, ac etiam restitutivis, mentis attestativis, praeservativis, derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacissimis et insolitis clausulis, necnon vim contractus

inducentibus, ac irritanti; et quod sine eorum consensu derogationes pro tempore factae nemini suffragentur, aliisque decretis suffulta, quorum omnium tenores Sanctitas Sua haberi voluit pro expressis, specialiter et expresse revocavit, litterasque apostolicas desuper confectas, et quoad ea, in quibus illa effectum nondum sortita erant, et inde secuta quaecumque cassavit, annullavit viresque et effectum de caetero non habere decrevit.

Declaratio.

§ 2. Salva tamen remanente facultate consensus per ipsos cardinales in provisionibus apostolicis beneficiorum per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem cardinalium, etiam apud Sedem praedictam vacantium, praestandi, iuxta formam regulae Cancellariae Apostolicae super hoc editae, et in casibus tantum in ipsa regula expressis. Volentes ulterius quod eadem beneficia, per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem cardinalium post hac tam apud eandem Sedem quam extra Romanam Curiam vacantia, etiamsi ad alicuius alterius cardinalis collationem vel aliam dispositionem pertinere deberent, etiamsi tunc cessent aliae apostolicae reservationes hactenus editae, nihilominus in posterum dispositioni Sanctitatis Suae reservata censeantur. Itaut in provisionibus talium beneficiorum super

expeditionibus litterarum illius cardinalis, cuius familiaris defunctus extitit, si ipse cardinalis tunc praesens in eadem curia fuerit, consensus requiri omnino debeat, non autem beneficia huiusmodi ad collationem seu quamvis aliam dispositionem cardinalis ordinarii ullo modo pertineant, nec eiusdem cardinalis ordinarii collatoris, etiamsi in Romana Curia praesens fuerit, consensus quoquomodo requiratur. Easdemque constitutiones et regulas Cancellariae, etiam declarationis super beneficiis familiarium praedictorum cardinalium editas, tam quoad cardinales indulta huiusmodi habentes quam non habentes, atque adeo indulta ipsa ad terminos praesentis constitutionis reduxit et moderatus fuit.

§ 3. Decernens sic in iis caeterisque omnibus praemissis per quoscumque, etc., etiam causarum Palatii Apostolici auditores et eosdem cardinales, sublata, etc.; necnon irritum et inane quicquid secus super his per quoscumque, etiam praetextu facultatum, indulgentiarum et concessionum huiusmodi, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decretum irritans.

§ 4. Praedicta et quibusvis aliis regulis, constitutionibus et ordinationibus apostolicis caeterisque contrariis, quibuscumque non obstantibus.

Derogatio contrariorum.

Placet, publicetur et describatur. N.

INNOCENTIUS IX

PAPA CCXXXII

Anno Christi MDXCI.

Altero Comitiorum die xxix octobris Ioannes Antonius Facchinetti, patria Bononiensis, antea Sanctae Romanae Ecclesiae tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum presbyter cardinalis, electus est Summus Pontifex, qui Innocentius IX voluit appellari. Sedit in pontificatu menses II, temporibus Rodulphi II imperatoris. Obiit die xxix decembris MDXCI, et sepultus est ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes mensem unum, diem unum.

I.

*Confirmatio et extensio constitutionis Pii V a Gregorio XIII, Sixto V, et Gregorio XIV comprobatae, de non alienandis et infeudandis civitatibus et aliis locis Sedis Apostolicae*¹.

Innocentius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Quae ab hac Sancta Sede, cui licet in-

¹ Haec Pii V prohibitio est in eius Const. LIII: *Admonet*, tom. VII, pag. 560. Et Constitutio Gregorii XIII est v: *Inter*, tom. VIII, pag. 11, ac Sixti V est xxxvi: *Quanta*, tom. VIII, pag. 670.

Bull. Rom. Vol. IX

64

digni, auctore Domino praesidemus, pie et salubriter sancita et ordinata noscuntur, ea ut perpetuo firma illibataque permaneant, non solum consensus, approbationis et innovationis nostrae munimine roboranda, sed etiam declarationis praesidio, quatenus expedire visum sit, fulcienda censemus. Et praecipue muneris nostri esse ducimus, ea quae a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, ad patrimonii, dignitatis et amplitudinis sanctae huius Sedis conservacionem et incrementum laudabiliter disposita et constituta sunt, in nobismetipsis servare et aliis servanda tradere et demonstrare.

§ 1. Sane felicitis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, de consilio et assensu venerabilium fratrum suorum, tunc S. R. E. cardinalium, optimam et saluberrimam constitutionem edidit et promulgavit tenoris subsequents¹.

Indicatio et insertio constitutionis Pii V.

§ 2. Quam quidem constitutionem pia memoriae Gregorius XIII, Sixtus V et Gregorius XIV, Romani Pontifices pariter praedecessores nostri, sicuti in ea cavetur, servare iurarunt, ac per eorum litteras approbarunt et confirmarunt et in-

Eam confirmarunt Gregorius XIII, Sixtus V et Gregorius XIV.

¹ Omittitur insertio huius Bullae quia legi potest loco in praecedenti nota citato.